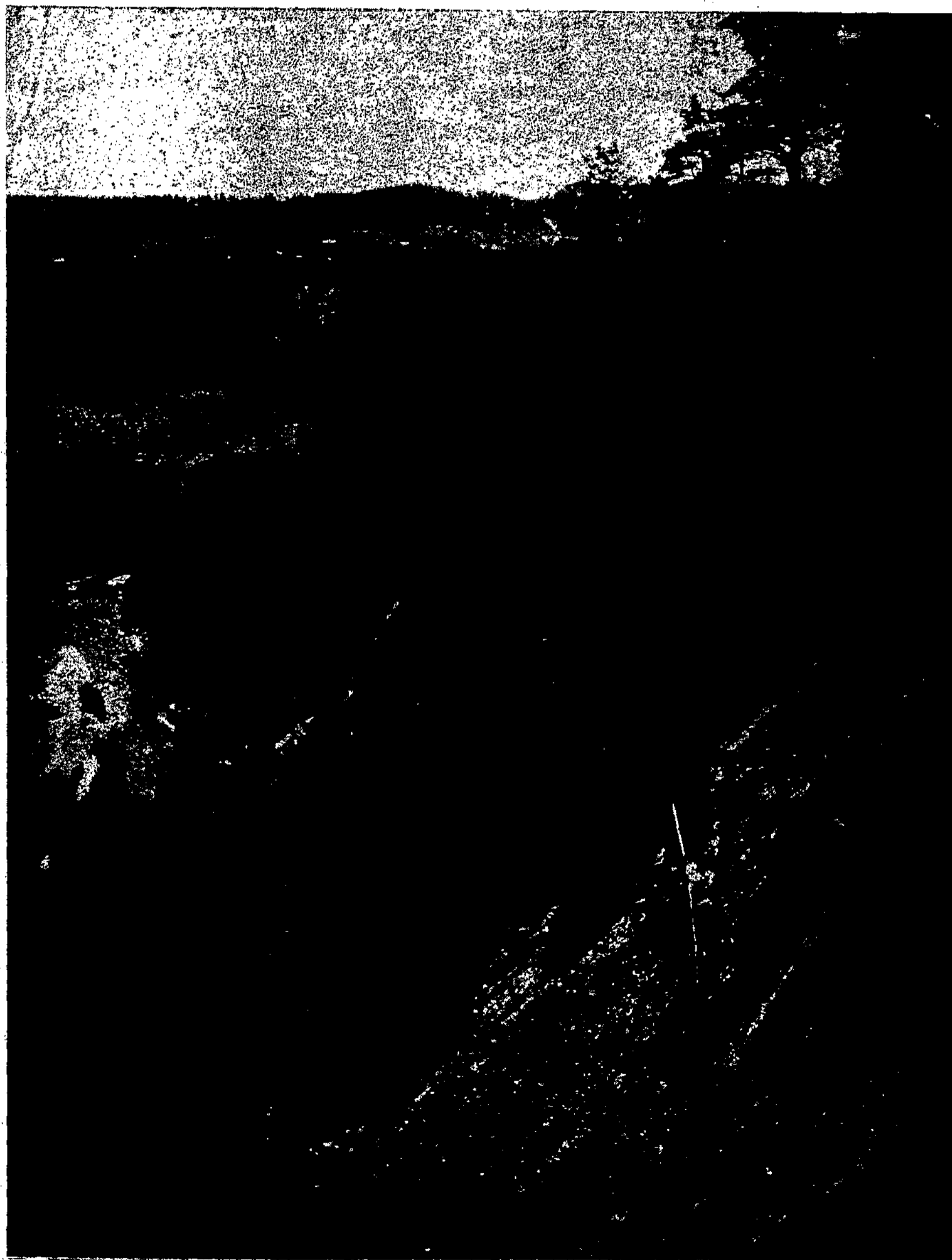

KARYS

Gražiosios Vilniaus apylinkės.

V.K. JONAS

Aviacijos viršininkui

gen. št. plk.

St. Pundzevičiui

ir artilerijos dirbtuvių viršininkui

plk. inž.

P. Pundzevičiui

dėl jų mylimo tėvelio mirties reiškiamame širdingiausią užuojautą.

Vyr. Št. Spaudos ir Švietimo Skyriaus viršininkas ir karininkai.

Politikos apžvalga.

Politinė audra Vokietijoje. Dėl paskutiniaisiais laikais nuolatinių neramumų Vokietijoje, ypač Berlyne, kuris priklauso Prūsijos valstybei (visa Vokietija suskirstyta į tokias valstybes, kurios sujungtos į vieną Reichą — valstybę su bendru parlamentu ir ministerių kabinetu), jau seniai buvo kalbama politiniuose sluoksniuose, kad centralinė valdžia paskirs Prūsijai savo vadą ir paleis jos ministerių kabinetą, tačiau daug kas abejojo ar tai gali įvykti. Šiomis dienomis tas netikėtai įvyko. Vokietijos prezidentas paskyrė Prūsijos komisaru ministrą pirmininką von Papeną. Kadangi Prūsijos ministrai atsisakė su juo bendradarbiauti, tai jis juos paleido. Kiek sunkiau buvo su Berlyno policijos vadovybe. Ji nieku būdu nesutiko atsistatydinti ir policija atsisakė savo vadus areštuoti. Pagaliau viena kariuomenės dalis užėmė policijos centralinę būstinę ir areštavo viršininką, jo padėjėją ir policijos vadą. Ir tuo būdu per vieną dieną buvo padarytas galas Prūsų valstybės senajai valdžiai ir centras (centralinė valdžia) ėmėsi valdyti. Taip pat buvo Berlyne įvestas karo stovis. Šie vyriausybės žygiai iššaukė pas kai kuriuos gyventojus didelį pasipiktinimą. Ypač buvo nepatenkinti socialdemokratai, kurie lig šiol buvo Prūsijos valdanti partija. Buv. Prūsijos vyriausybė pareiškė, kad tie žygiai ne tik neparemti konstitucija, bet jai prieštarauja ir todėl apskundė šiuos veiksmus aukščiausiam Vokietijos teismui Leipcege. Nuo kitų žygių kairės partijos kol kas susilaiko ir laukia greit įvykstančių parlamento rinkimų rezultatų.

Sudaryta nauja estų vyriausybė. Šiomis dienomis buvo sudaryta nauja estų vyriausybė. Tas turi Estijoje labai didelės reikšmės, nes pagal Estijos konstituciją (šiuo atžvilgiu ji yra vienintelė visam pasauly) ministeris pirmininkas, kuris ten vadinamas valstybės galva, yra ir valstybės prezidentas. Naujas ministeris pirmininkas yra ligšiolinis parlamento pirmininkas. Kabinete pasiliko penki ministrai iš buvusio kabineto. Vadinasi, čia buvo tik personalinis (asmeninis) pasikeitimas, bet kabineto vedama politika liko ta pati. Kabineta sudaro dvi partijos: nacionalinis centras ir ūkininkų partija. Idomu, kad parlamento pirmininku vietoj dabartinio valstybės galvos buvo išrinktas buv. valstybės galva. Jie pasikeitė savo vietomis.

Mussolini keičia savo ministerius. Šiomis dienomis Italijoje pasikeitė keli ministrai. Tas faktas reikšmingas tuo, kad tarp atsistatydinusių ministerių yra ir ilgametinis Italijos užsienių reikalų ministeris Grandi, kuris paskutiniu metu buvo labai populiarus dėl savo aktingo dalyvavimo įvairiose pasaulinės reikšmės konferencijose. Jis visuomet buvo susitarimo ir taikos šalininkas. Pasikeitimas buvo ne politiniais sumetimais, bet tik duoti kitiems fašizmo vadams galimumą dalyvauti politiniuose ir bendrai valstybės reikaluose. Užsienių reikalų ministerijai vadovaus pats Mussolini. Grandi bus paskirtas Italijos įgaliotu ministru Anglijoje.

Airiai anglams nepasiduoda. Sąryšy su tuo, kad anglai airiams muitų atžvilgiu nenusileido ir airių prekėms taikina tuos pačius muitus, kaip ir kitų valstybių prekėms, airių vy-

riausybė netrukus apdės muitais ir anglų prekes. Taip pat dėl priesaikos anglų karaliui jokių rezultatų nepasiekta ir airiai yra nusistatę kovoti iki galo. Airių vadas De Valera vis gauda naujų šalininkų, kurie įsitikino, kad taikos keltu su anglais nieko nepasieks.

Ir Rumunija jau nusivylė Lenkija. Tarp Rumunijos ir Lenkijos yra slaptos ir iš dalies atviros sutartys veikti iš vien. Šios sutartys ypač yra nukreiptos prieš Sov. Rusiją. Tačiau Lenkijai sutartis yra niekis, kada jai apsimoka kitaip veikti. Štai lenkai norėjo pasirašyti nepuolimo sutartį su Sov. Rusija ir be Rumunijos sutikimo. Ši klasta iššaukė Rumunijoje didelį pasipiktinimą. Tuo būdu ir Rumunijai teko susidurti su lenkų klastomis.

Vokiečiai dar daugiau reikalauja. Per Lozanos konferenciją vokiečiams pavyko laimėti karo skolų mokėjimo reikalais. Dabar per nusiginklavimo konferenciją jie mėgina dar daugiau reikalauti. Būtent, vokiečių atstovas pareiškė, kad visos valstybės nusiginklavimo atžvilgiu turi būti lygiai vertinamos. Tokią padėtį, kaip ligi šiol reikia pakeisti. (Mat, iki šiol vokiečių ginklavimasis yra suvaržytas, kai tuo tarpu kitos valstybės laisvai ginkluojasi). Vokiečių atstovas dar pareiškė, kad be šios sąlygos vokiečiai nusiginklavimo konferencijoje dalyvauti negalėsia. Kai kurių valstybių atstovai vokiečius parėmė. Dabar nežinia kuo šis reikalas baigsis. Bet šiaip ar taip kalbėsime, bet kas kartą vis daugiau pastebima, kad vokiečiai atsigauna nuo didžiojo karo ir pradeda griežtai reikalauti lygių teisių su kitomis didelėmis valstybėmis.

Kiti apie Prūsų lietuvius. Vienas didžiausių Čekoslovakijos laikraščių šiomis dienoms įdėjo ilgą savo redaktoriaus straipsnį apie Prūsų lietuvius. Tame straipsny autorius aprašo vokiečių elgesius su Prūsų lietuviais ir d-ro Vydūno sumušimą. Autorius pabrėžia, kad ir kitos tautinės mažumos Vokietijoje gyvena tose pačiose sąlygose ir vokiečiai, siekdami sau kultūrinės hegemonijos (vyr. valdymo), niekina kitų tautų kultūras ir neduoda joms mažiausių teisių savai kultūrai plėsti.

Ekskursija į pademarklinijį.

Liepos 24 d. Vilniui Vaduoti Sąjunga surengė antrą savo ekskursiją į pademarklinijį. Iš ryto 5 val. marijampoliečių savanorių kūrėjų didžiuliu autobusu (kuriame telpa arti 40 žmonių) išvyko iš Kauno plentu Valkininkų link. Nors ekskursininkai autobuse susispaudė „lyg silkės statinėj“, bet niekas nesiskundė ir visi norėjo pamatyti pavergtą kraštą. Netoli Valkininkų (Valkininkai jau okupuoti) pastebėjome apžėlusį plentą. Vadinasi, jau aišku, kad esame netoli demarklinijos. Įvažiavę į mišką sustojome ties barjeru. Už jo stovi lenkų stulpas. Vadinasi, toliau kelio nebėra. Ties barjeru baigiasi Nepriklausoma Lietuva ir už jo jau pavergtoji dalis. Nė vieno lenko nematyti. Kur jų sargyba? — teiraujasi ekskursininkai, bet jie, matyt, nesirodo. Gal tik iš už krūmų žiūri. Ekskursininkai, prisiskynę iš pavergto krašto gėlių ir uogų, nusifotografavę ir dainuodami „Į Vilnių, į Vilnių!“ vėl sėdo į savo autobusą ir gražiomis Dzūkų apylinkėmis, pademarklinijū (pro Onuški, Aukštadvarį ir Semeiškius), traukė Vievio link. Nors keliai smėlėti, vadinasi, blogi tokiam didžiuliui autobusui važiuoti, kuris skirtas tik plentu Kaunas — Marijampolė važinėti, bet gera ir nauja savanorių kūrėjų mašina visas kliūtis nugalėjo. Saulei leidžiantis sustojome prie Panerių (už Vievio). Čia tas pat. Prie perkirsto kelio į Vilnių, kuris taip pat barjeru pažymėtas, o toliau į šonus gairėmis, irgi nė vieno lenkų kareivio nematyti. Visa ekskursija pačiu pademarklinijū, tuo take, kuriuo vaikščioja lenkų ir mūsų sargybos, tolokai nuėjo iki tos vietos, kur lenkai nužudė mūsų pasienio policininką Kybartą. Čia atsistojimu ir susikaupimu ekskursija pagerbė žuvusį pol. Kybartą. Iš čia grįžo prie savo autobuso, kuris laukė netoli barjero. V. Uždavinys pasakė kalbą, o vėliau ekskursija sugiedojo Tautos himną ir maldą „Marija, Marija!“ už žuvusį pol. Kybartą ir kitus žuvusius (einant tarnybos pareigas pademarklinijū) nuo lenkų klastingos rankos.

Vėl dainomis „Į Vilnių, į Vilnių!“ ekskursija grįžo atgal į Kauną. Bs.

Laidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius plk. Itn. Kulzinas.

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr. KAINA: visiems metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt., 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai.

LIEUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XIV metai

Kaunas, 1932 m. liepos 28 d.

Nr. 31 (687)

Didžią praeitį atminę

1410 m. ties Žalgiriu Vytauto Didžiojo vadovaujama Lietuvos kariuomenė visiškai sutriuškino vokiečių galybę amžiams, sulaikydama į rytus besiveržančią germanizacijos bangą.

1920 m. Lietuvos sūnams ginant savo nepriklausomybę ir teises kautynių laukuose, spalio ir lapkričio mėn. kautynėse ties Širvintais ir Giedraičiais, lenkams buvo suduotas toks smūgis, kurio jie ir nesitikėjo.

Ne skaičiumi, bet dvasią galingi mūsų kariai, nors nemigę, nuvargę ir alkani, bet pasiryžę ir pasiaukoję Tėvynei Širvintų ir Giedraičių kautynėse nugalėjo skaičiumi gausingesnius lenkus ir tuo savo nugalėjimu įrašė į mūsų kovų istoriją aukso raidėmis, koki didi yra mūsų garbingos tautos sūnų Tėvynės meilė.

Štai ką rašo savo atsiminimuose kpt. Ališauskas, Giedraičių kautynių dalyvis, apie 2 pėst. pulko stovį ir galėjimą kautis:

„Visais atžvilgiais pulkas buvo laikomas netinkamu kautis: pulkui trūko šarvavimo ir rūbų. Nebuvo tos srities, kame nebūtų jaučiama trūkumų. Šautuvų pulkas turėjo pakankamą skaičių. Iš mūdiruotės naujokai gavo tik kepures ir tai nevisi. Kareiviai dėvėjo savo rūbus, pasitaikydavo ir baisia apdriskusių, tarp kurių buvo ir basų.“

Tik pagalvokit! Buvo ir basų! Nugalėti priešą nepakanka būti sočiam, apsiavusiam, nugalėti galima ir basam, tik svarbu, kad kario dvasia būtų ne nuoga, ne alkana, bet tėvynės laisvės ilgesio kupina. O mūsų kariams kautynėse ties Širvintais ir Giedraičiais,

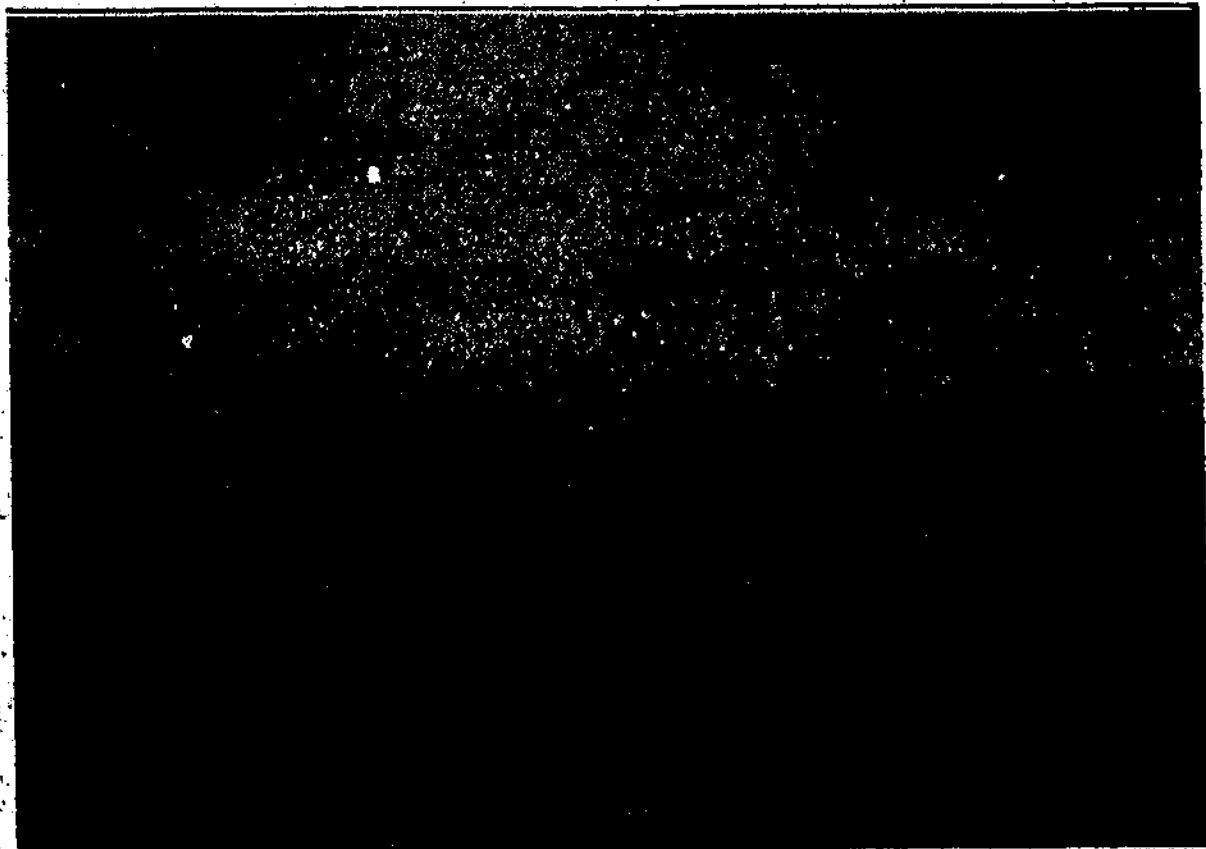
nors ir basiems, to dvasios kilnumo ir aiškaus savo pilietinių pareigų supratimo netrūko.

Mūsų rašytojai, susipažinę su Širvintų ir Giedraičių kautynių sąlygomis, jose turėtų ieškoti medžiagos savo kūriniams. Tas begalinis laisvės troškimas, tie jausmai, kurie degė karių širdyse vis tai yra ta puikioji medžiaga kūrėjui, iš kurios gali gimti mūsų tautos literatūros perlai.

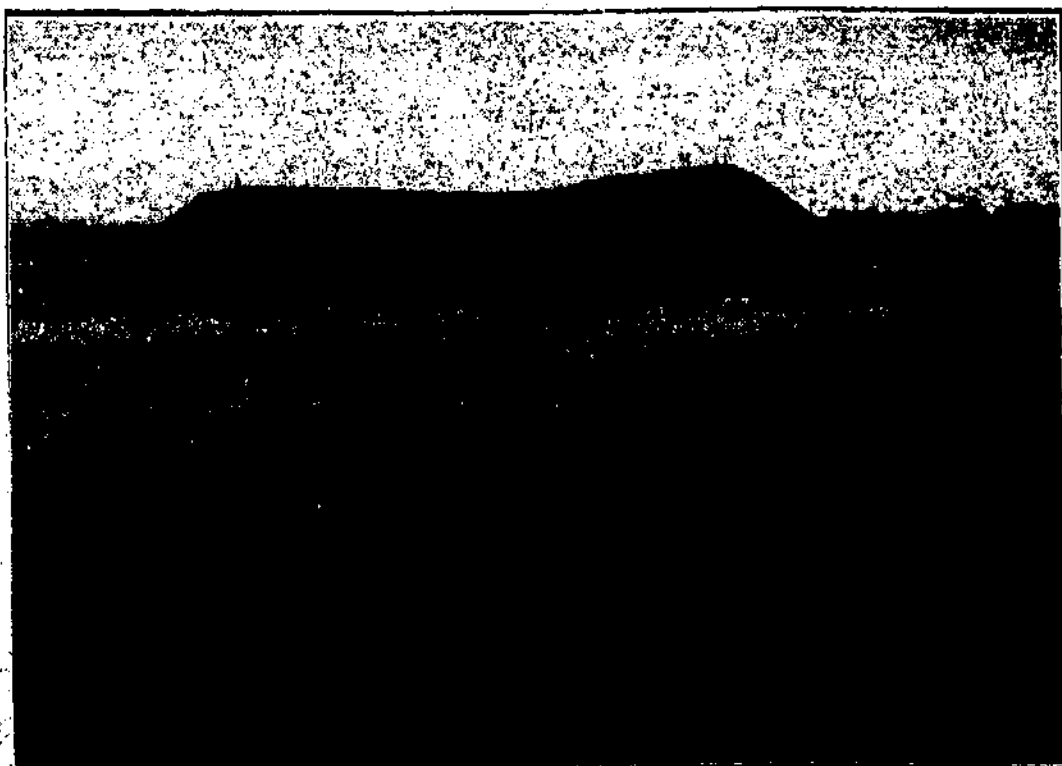
Tų pačių kautynių dalyvis plk. ltn. Butkevičius Giedraičių kautynių sąlygas taip aprašo:

„Lapkričio mėn. prasidėjo lietus, o vėliau šalčiai. Kareiviai kentė nuo sunkios lauko tarnybos ir blogo maisto. Nusiskundimų dėl nuovargio ir dėl blogo maisto kareiviai nereikšdavo. Jie suprasdavo, kad kare be nuovargio ir alkio neapsieisi. Kai dėl rūbų, tai vangino klausimas, kuomet parveš mums rūbus? Karininkai, dėl solidarumo, nedėvėdavo milinių.“

Be fizinio vargo, buvo dar ir dvasią silpninančių reiškinų. Vietos gyventojai aiškiai matė, kad lenkai skaičiumi ir ginklais už mus stipresni. Dažnai kalbose, ypač su kareiviais, sakydavo: „sunku bus jums su lenkais kariauti, nes jų daug daugiau yra; lenkų kariuomenės pilni Gliuciškių, Baronėlių ir Paberžių kaimai ir kiekvienas miestelis iki pat Vilniaus. Jie turi daug raitininkų, patrankų, kulksvaidžių ir t. t. Pirmą sykį, kai varė lietuvius iš Giedraičių, matėm, kaip ėjo jų devynios galybės ir pėsčių, ir raitų, ir vežėsi daug patrankų. Jūsų gi čia labai maža ir iki Ukmergės nieko nematyti“. Panašios kalbos, žinoma, mūsų kovotojų dvasios stiprinti negalėjo. Tikėti šioms kalboms buvo pamato: du ba-

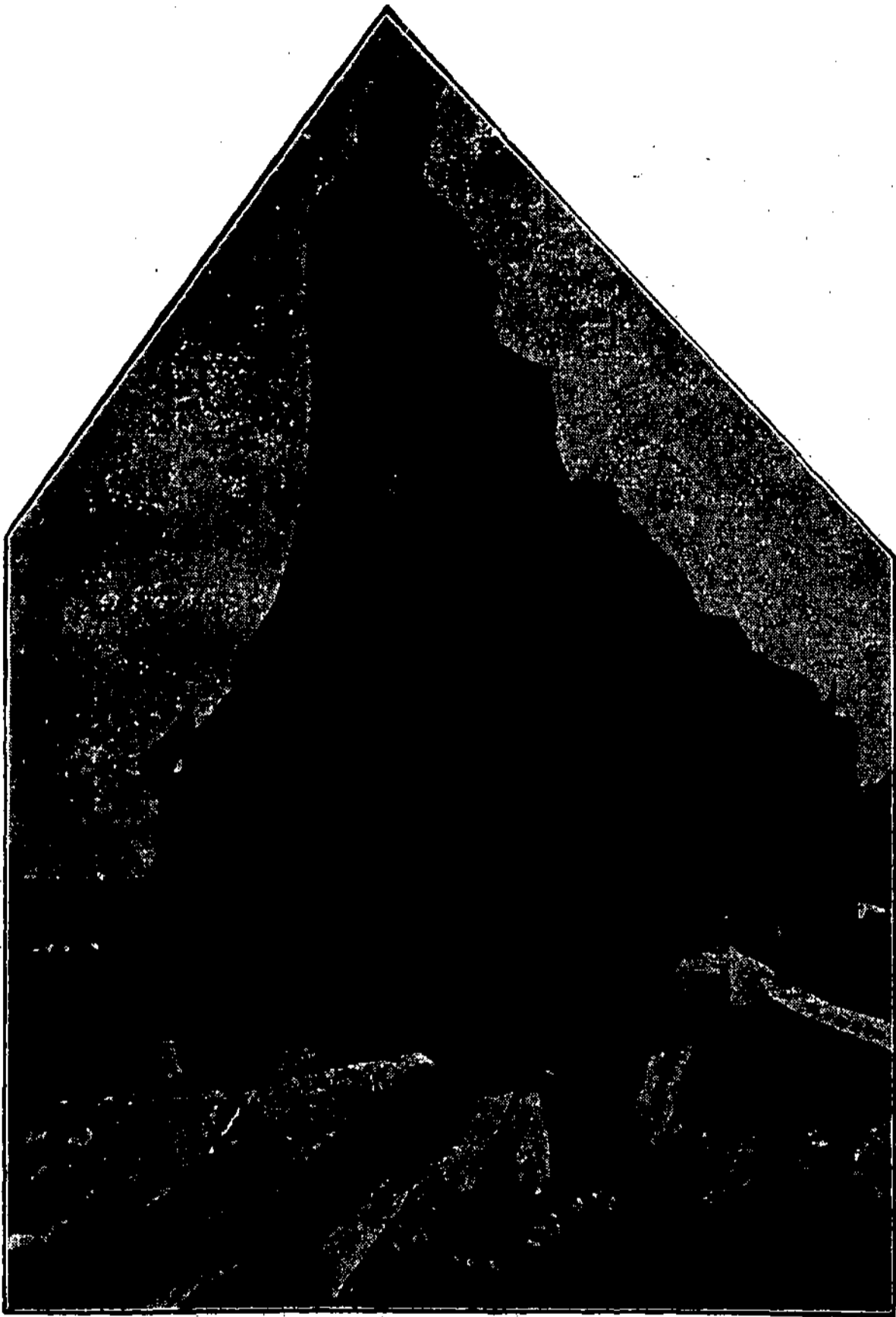
Kauno m. reginys nuo Aleksoto kalno.

Palanciškių piliakalnis (Alytaus ap.).

talionai, išskirstyti plačiame fronte, iš tikrųjų, buvo silpni. Bet kas pakėlė mūsų kovotojų saujelę, kas privertė šarvuotus lenkus trauktis atgal? Nenugaliama lietuvio kario dvasia, kuri slėpėsi po miline?"

Lietuvos karys savo sugebėjimą kautis, savo drąsą jau ne kartą yra parodęs: drebėjo vokiečiai ties Žalgiriu, Maskvos viešpačiai mūsų kunigaikščiams siuntė dovanas, norėjo būti jų valdiniais, kvietėsi į sostus.

Žuvusių paminklas Širvintuose.

O lenkai! Nepriklausomai Lietuvai kuriantis, jie norėjo kardais užsmaugti mūsų tautinę sąmonę. Bet tas žygis jiems nepavyko. Daug mūsų krašto kaitynių lauke nuo lenkų kulkos, krito nuo klaidingų Bermonto gaujos banditų, plėšiančių mūsų krašto žmones, krito nuo bolševikų, bet lietuviai laisvę iškovojo.

Būdami dabar laisvi, mes turime atsiminti tuos Širvintų ir Giedraičių didvyrius, tuos tūkstančius savanorių kūrėjų, kurie su šypsena veide mirė už mūsų garbingos tautos laisvę.

Jie mirė už savo tėvus, už savo seseris, brolius, už savo paliktus be priežiūros neišartus laukus ir plačias pievas.

Lai motinos lopšįj supdamos pasakoja savo vaikams apie visus tuos, kurie mūsų kraštą plėšė ir kurie nuo tų plėšikų jį gynė... Neužmirškime nė valandėlės, kad mūsų laisvė atpirta mūsų brolių krauju.

Mūsų nepriklausomybės kovų savanoriai kūrėjai diena iš dienos retėja. Vieni jų miršta savo krauju išvaduotoj tėvynėj — antri invalidai — ne-

turi kojos, rankos. Kiek jie galėtų papasakoti įdomių atsiminimų iš kovų meto, kuriuos, surinkus į krūvą, būtų puiki medžiaga mūsų istorikui. Tad klausinėkime jų — tepasilieka tie jų atsiminimai gyvi mumyse. Mes juos nešiosimės širdij kaip brangiausią relikviją ir pasakosim savo vaikams.

Ar daug mes turime literatūros iš savo praeities? Tektų atsakyti — labai maža.

Vytauto Didžiojo metų literatūros konkursas, kuriame dalyvavo senesniosios kartos rašytojai, davė A. Vienuolio istoriškąjį veikalą „Kryžkėlės“ (šitą veikalą komisija visais balsais pripažino geriausiai parašytą), Balio Sruogos „Milžino paunksmėj“, Lauceiaus poemą „Žalgiris“, V. Bičiūno istorišką apysaką ir kt. Konkurse dalyvavo iš užsienio rašytojas Minclovas, kuris paskutiniu metu pamėgo imtis savo kūrybai medžiagą iš garbingos mūsų praeities. Iš užsienio rašytojų pažymėtinas poetas K. Balmončas, išmokęs lietuviškai, stovįs už nenuginčijamas lietuvių teises į sostinę Vilnių.

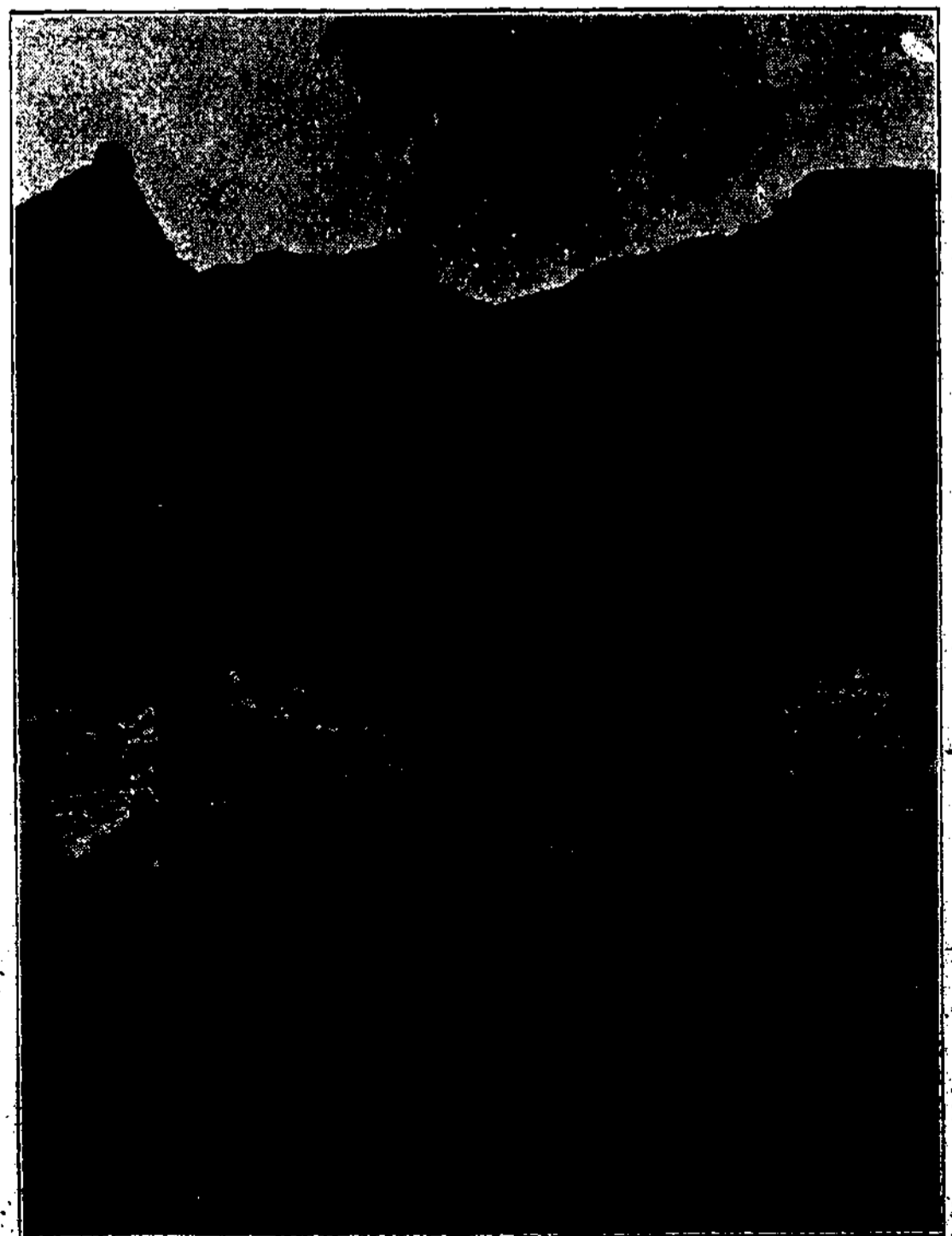
Reikia tikėtis, kad mūsų kovos už laisvę ir nepriklausomybę susilauks savo rašytojo, kuris sukurs puikų veikalą ir jį skaitydami mūsų vaikų vaikai matys didį pasiaukojimą tėvynei ir tuos kelius, kuriaisėjome, gindami savo garbę, laisvę ir nepriklausomybę.

Sako, tautos kultūringumas matomas iš to, kaip ji moka gerbti savo žuvusius už laisvę sūnus.

Šiomet Giedraičių kaitynių aukoms atidengtas puikus paminklas, didingai primenąs mūsų kovas mirt arba gyvent. O 1927 m. buvo pastatytas Širvintuose (Giedraičių paminklą žiūrėk š. m. „Kario“ 26 nr., o Širvintų — šiam rašiny). Panašūs paminklai dygsta ir kitose vietose.

Didžią praeitį atminę vaduosime ir mūsų brangią sostinę!

Ant. Gulkis.

Kreidos laikotarpio Jesios upės viršutiniai sluoksniai (netoli Kauno).

Šarvuoti traukiniai ir kova su jais.

Maždaug 100 metų atgal (1825 metais) vienam anglui Džordžui Stefansonui pavyko sukonstruoti (padirbti) pirmą garvežį. Bet vos pirmieji vagonai pradėjo vaikščioti bėgiais, kai kilo mintis išnaudoti šį naują išradimą karui. Dvidešimts metų praslinkus po pirmo garvežio išradimo, pasirodė pirmas šarvuotas traukinys. Jam sudaryti buvo panaudotos paprastos geležinkelių platformos, ant kurių buvo pastatytos patrankos, gi žmonės nuo priešų ugnies buvo pridengti bėgių sienelėmis. 1871 m., kada vokiečiai buvo apgulę prancūzų sostinę Paryžių, iš vokiečių pusės buvo pavartotos geležinkelių platformos su pastatytomis ant jų patrankomis. Šios platformos buvo vežamos geležinkeliais aplink Paryžių ir iš įvairių vietų apšaudė jo įtvirtinimus. Nors ugnis nuo šių platformų ir nebuvo ypatingai sėkminga, bet vis dėlto tokių paslėptų pabūklų, iš kurių šaudydavo traukiniu važiuojant, staigus pasirodymas vienoje ar kitoje vietoje, labai veikdavo prancūzus.

1899 m. anglai karuose su būrais Pietų Afrikoje sėkmingai vartojo jau geresnius, tobulesnius šarvuotus traukinius. Tai buvo geležinkelių platformos su dviejų eilių lentų sienomis. Sienų tarpai buvo pripilti smėliu arba žvirgždu. Lentose buvo išpiautos skylės šautuvams iškišti arba angos patrankoms.

Per didįjį karą šarvuotus traukinius turėjo beveik visos valstybės. Nors jų buvo nedaug, bet jie buvo gana sėkmingai vartojami. Austrai vartojo prieš rusus Karpatoje ir Rumunijoje (rumunai kariavo drauge su rusais prieš vokiečius ir austrus), o taip pat belgai prieš vokiečius vakarų (prancūzų) fronte. Bet priešais greit perėjo prie pozicinio karo, frontai lyg sustingo ir nebuvo progos vartoti šarvuotus traukinius.

Plačiausiai šarvuoti traukiniai buvo vartojami didžiajam karui pasibaigus, suomių ir estų nepriklausomybės karuose, o taip pat lenkų — bolševikų kare.

Dabartinis šarvuotas traukinys turi šarvuotas platformas ir šarvuotą garvežį. Šarvuotose platformose įtaisyta vienas arba du sukamieji bokštai su pabūklais bei kulkosvaidžiais, tam tikrieji li-

dai su kulkosvaidžiais ir sviedinių bei šovinių sandėliai.

Šarvuoto garvežio tenderio viršuje yra šarvuotas vadovavimo bokštelis, iš kurio vadas seka traukinio judesius ir ugnį ir jiems vadovauja, naudodamas ruporiais, t. y., tam tikrais metaliniais vamzdeliais su praplatintomis galuose skylėmis, telefonu bei kitais sutartais ženklais, pavyzdžiui, garvežio švilpimu ir pan. Be to, prie šarvuoto traukinio priskiriami dar paprasti keleiviniai ir prekiniai vagonai, kuriuose gyvena komandos žmonės ir laikomas bei vežamas turtas. Šarvuotas traukinys sudarytas iš kautynių dalies ir bazės. Kautynių dalį sudaro šarvuotas garvežys su ginkluotomis šarvuotomis platformomis. Važiuojant, šarvuotas garvežys visada statomas viduryje tarp šarvuotų platformų, o neprikabinamas traukinio priešakyje.

Kadangi priešas visada gali padėti po geležinkelių bėgiais fugasus bei minas, t. y. tam tikrus sprogstamosios medžiagos užtaisus, kurie sprogstą nuo sutrenkimo, sunkiam traukiniu užvažiuojant ant jų, tai norint, kad šarvuotos platformos neužvažiuotų ant tokių fugasų bei minų ir nesprogtų, šarvuoto traukinio priešakyje ir užpakalyje prikabinamos paprastos geležinkelių platformos. Tokios platformos vadinamos *kontrolinėmis*. Be to, ant kontrolinių platformų vežama medžiaga ir įrankiai sugadintam geležinkeliui taisyti. Šarvuoto traukinio kautynių dalis schematiškai parodyta čia pridėtame brėžinyje (žr. brėžinį).

Šarvuoto traukinio kautynių dalis: A — garvežys; B — šarvuotos platformos; C — kontrolinės platformos.

Kautynių dalis būna priešakyje ir kaunasi su priešu.

Bazė sudaroma iš paprastų vagonų ir ji sustoja fronto užpakalyje. Iš jos kautynių dalis gauna visa, kas jai reikalinga.

Šarvuotas traukinys gali kautis nuo 8 iki 10 valandų, neatsitraukdamas atgal kuriai bei vandeniu papildyti.

Šarvuoti traukiniai, paprastai, suformuojami į grupes, po keletą šarvuotų traukinių kiekvienoj. Be to, kiekviena grupė turi šarvuotas drežinas.

Šarvuotos drežinos yra panašios į šarvuotus automobilius, tik jų tekiniai (ratai) padirbti panašiai, kaip vagonų tekiniai. Tuo būdu šarvuotos drežinos gali važinėti geležinkeliais. Šarvuotos drežinos važiuoja greitumu iki 40 km per valandą, o kai kurios jų (vėlesnio tipo) gali išplėsti greitumą net iki 70—80 km per valandą.

Šarvuotos drežinos skiriamos šarvuotiems traukiniams nuo netikėto priešų puolimo saugoti, o taip pat žvalgybai atlikti bei ryšiams laikyti. Be to, jos gali ir savarankiškai veikti, jei nekliudo vieta arba jei aplinkybės neleidžia pavartoti šarvuotų traukinių. Kartais šarvuotoms drežinoms pavedama kautis ir su priešu, jei nėra prasmės siųsti šarvuotą traukinį (pav., silpnas arba neįsitvirtinęs priešas).

Šarvuoti traukiniai skiriami geležinkelių mazgams, t. y., stotims (kur sueina iš įvairių pusių keletas geležinkelių) saugoti, aktingai veikti su kariuomene, veikiančia arti geležinkelių, ir t. t.

Dabar pakalbėsime apie kovą su šarvuotais traukiniais.

Pirmiausia reikia pabrėžti, kad šarvuoti traukiniai, kaip ir kiti šarvuočiai (tankai, tanketės, šarvuoti automobiliai), dažniausiai, smarkiai veikia suirusius pėstininkus. Tokie pėstininkai, paprastai, mano, kad šarvuočiai yra nenugalimi ir, kad nuo jų išsigelbėti galima tikrai bėgant. Tuo tarpu toks netvarkingas bėgimas nuo puolančiųjų šarvuočių anksčiau padeda sunaikinti bėgančius, negu jie suspės pasislėpti. Patvarūs bei drąsūs

pėstininkai gali sėkmingai kovoti su šarvuočiais savo priemonėmis, nekalbant jau apie kitas, kurios gali būti jiems duotos. Tie pėstininkai, kurie veikia arti geležinkelių ir kuriems tenka apsisaugoti nuo priešų šarvuotų traukinių, neturi užmiršti, kad jie, apsisaugodami nuo šarv. trauk., kartu turi palengvinti savo šarvuotiems traukiniams veikti prieš priešų šarvuotus traukinius. Todėl ten, kur veikia ir mūsų šarvuoti traukiniai, apsauga nuo priešų šarvuotų traukinių organizuojama, dalyvaujant vyres-

nijam šarvuotų traukinių viršininkui.

Kad būtų galima sėkmingai veikti prieš šarvuotus traukinius, labai svarbu žinoti: kokie prieš šarvuoti traukiniai veikia prieš mus, ką jie daro, kiek jų yra, kur jų pozicijos ir kada bei kur jie eina kurui bei vandeniui papildyti (šarvuotas traukinys turi būti pa-

minučių, o kartais ir visą valandą, žiūrint kliūtis dydžio.

Šios kliūtys daromos, paprastai, pasisukimuose, kad priešas negalėtų iš tolo jų pastebėti. Be to, šios kliūtys turi būti apšaudomos mūsų ugnimi iš gerai užmaskuotų ir nutaikintų kulkosvaidžių bei pabūklų. Gerai pridengtas ir nutaikintas pabūklas yra pavojin-

reikia laiku sužinoti apie prieš šarvuotų traukinių prisiartinimą ir suspėti padaryti jiems rimtas kliūtis. O svarbiausia, kad būtų visiškai ramybė ir susivaldymas. Tada joks šarvuotas traukinys nebus baisus.

Kpt. Soročkinas.

Pajūry.

Neramus pajūrio krantas,
Bangos dūsauja, vaitoja.
Žvejai gintarėlių renka,
Vilnys raiteliais nujoja.

Išis poilsin sustoję
Ginklo broliai žaliarūbiai
Linksma būt šalies artojais
O jei priešas — taiklūs šūviai.

Vėjas kopos' žarsto smėlį,
Tinklus tempia marių sūnūs.
Pušys nutiesia šėšėlius,
Žygius iškalba galiūnų.

Kai Kęstutis girdė žirgą,
Karžygių kardai švytravo
— Būdava akys sumirga
Ir jau kažkur nudainavo.

Ir kareiviai iš krūtinių:
„Ach tu jūra, tu brangioji...“
Palydėjo sutartinę
Aidas žingsnių tolumoje.

Balys Gdž.

Šiljono pilis Lemano ežero pakrantėje (Šveicarijoje).

Mūsų šarvuotas traukinys.

pildytas kuru kasdien, o vandeniui maždaug 2 kartus per parą, jei jis net ir vietoje stovi). Be to, nebus pro šalį sužinoti ir koks šių šarvuotų traukinių komandų ūpas.

Visa tai turi sužinoti žvalgyba, kaip oro (lėktuvai), taip ir žemės. Be to, bet kuris kareivis, kur jis nebūtų, turi tučtuojau pranešti savo artimiausiam viršininkui apie jo pastebėtus prieš šarvuotus traukinius (šarvuotus traukinius galima pastebėti pagal dūmus bei užimą).

Tikriausia priemonė prieš šarvuotus traukinius yra visiškas geležinkelių saardymas (plačiu ruožu) arba didelių tiltų susprogdinimas. Bet tą galima pavartoti tik tada, kada patys mes dėl kurių nors priežasčių negalime prieš pulti, savo šarvuotų traukinių nėra arba jų yra labai mažai, palyginus su priešu, o priešą reikia, žūt būt, sulaikyti.

Dažniausiai geležinkeliai gadinami laikinai. Šiuo tikslu pakanka iškląbinti bėgius jų susidūrimo vietose arba ištraukti varžtus. Jei yra mažai laiko, tai iešmų susidūrimų vietose bėgiai, paprastai, susprogdinami. Be to, šarvuotiems traukiniams sulaikyti daromos tam tikros kliūtys, užverčiant ant bėgių (skersai jų) telegrafo stulpus bei medžius.

Tokie gadinimai bei kliūtys gali sulaikyti šarvuotą traukinį 10—20

giausias šarvuoto traukinio priešas. Statant tokius pabūklus į poziciją, reikia kuo geriausiai juos paslėpti bei užmaskuoti, nes jei iš šarvuoto traukinio jie bus pastebėti anksčiau, negu jie paleis ugnį, tai šarvuotas traukinys, kaip turintis šarvus ir galingesnius ginklus, greitai juos sunaikins.

Neblogus rezultatus galima gauti paleidus prieš šarvuotą traukinį (be žmonių) dideliu greičiu lekiantį paprastą garvežį. Tokiais atsitikimais naudinga prie garvežio buferių pririšti kiek sprogstamosios medžiagos. Tada garvežys ne tik užlėks ant šarvuoto traukinio, bet dar ir susprogdins jį. Jei geležinkelis prieš link yra palinkęs, tai vietoje garvežio galima paleisti keletą prikrautų platformų bei vagonų.

Turint pakankamai laiko, o taip pat ir sprogstamosios medžiagos, po bėgiais padedama (įkasama į žemę) mina, kuri sprogstą nuo sutrenkimo (šarvuotam traukiniui užvažiavus ant jos). Geriausia minas dėti geležinkelių iškasose, nes tada, traukiniui užvažiavus ant jų, šaudymas iš šarvuoto traukinio bus smarkiai ap sunkintas, o mums lengva bus apmėtyti jį rankinėmis granatomis.

Todėl matome, kad galima sėkmingai kovoti su šarvuotais traukiniais net tokiomis priemonėmis, kokios pasitaiko po ranka. Tik

Feljėtonėlis

Raitininkų nepatogumai.

Justinas Fricardas, tarnaujantis kavalерijoje ir dėvintis dailia uniforma, savo tėvo, kaimiečio iš Bivill'o netoli Caen'o, dėka išaugo kitoks negu jo draugai. Kaimiečių vaikai visur ir visuomet mokėdavo joti, nes labai dažnai jie gaudavę joti arklių girdyti.

Bet Fricardo tėvas, pralobęs, įsigijo žemės ūkio mašinų ir į miestą dūlino automobiliu. Justinui niekuomet neteko laikyti arklio net už apinasrų. Apie jojimą nė kalbos negalėjo būti! Todėl pirmoji jojimo pamoka atrodė jam tiesiog baubu.

Išsigandęs jis stovėjo maneže prieš instruktorių, kuris sakė jam, rodydamas į žingą:

— Na, hop! pažiūrėsim, kaip tu laikais balne...

Fricardas atsiminė tas jaukiąsias dienas, kada jis ypatingu vikrumu suklinėjo automobilį šen tai ten, lėkdavo, dundėdavo juo kaip perkūnas...

— Na, tai kaip, Fricarde... ar jūs dar šiais metais manot pradėt?

— Matot... Aš norėčiau jums pastebėti...

— Be kalbų... hop, į balną!

Ši paprasčiausia raitininkų mankšta slibinu stoji prieš vargšą Fricardą. Jis tiesiog nežinojo, kur dėti savo batais apsunkintas kojas, kur dingti su savo pentiniais...

— Gal tu nemoki sėstis į balną?

Buvo jaučiamas grasinimas ir Fricardas suprato, kad jo laukia daboklė.

— Ne, sėstis aš moku...

— Na, tai greit...

Jis pradėjo šliaužti, lyg į didžiausią medį.

— Nelabai elegantiškai... — pastebėjo instruktorius. — Bet palikim tai kitam sykiui...

Instruktorius sudavė pliektuvėliu (žinoma žirgū) ir taurusis žirgas, pratęs mankštoms, pasileido risčia ir apsuko maneže rata.

Vargšas Fricardas, iš tikrųjų, blogai atrodė. Pamėlynavęs iš baimės, jis vos sėdėjo balne, laikydamas kojas taip, jog pentinai badė žirgo šonus. O žirgas, matyt, buvo panašiai nusiteikęs, kaip ir pats instruktorius...

Staiga žirgas stoji piestu ir sviedė jojimą į piūvenas.

Idiotas — suriko instruktorius — dar sakė mokas sėstis į balną...

Bet Fricardas buvo teisingas žmogus ir todėl pastebėjo:

— Pardon, dovanokit... Aš sakiau, kad galiu sėstis į balną, bet niekuomet nesakiau, kad galiu pasilikti jame...

— Juokai! — nesavo balsu suriko instruktorius. — Pualo, atvesk bėrį, tegul šits raitininkas sėdas į balną, o tu pririšk jį prie balno... Aš jam parodysiu, kaip pasilikti balne!...

Atvedė bėrį, Fricardas atsisėdo į balną ir tvirtai laikydamasis rijo žirgo zovada jojant sukeltas piūvenas. Jis juto, kad kiekvieną kartą, žirgū šokant per kliūtį, jam (Fricardui) nutrukėdavo širdis ir susitraukėdavo skilvis. Jo viduriai, tur būt, buvo nelabai patenkinti tom mankštom. Vargšas keikė (žinoma, mintyje, nes buvo pakankamai atsargus) visą tarnybą, kavalėriją, vyriausybę ir žirgū veislę. Jis gailėjos, dėlko nepateko į raštinę. Mankšta, odinė kėdė atrodė jam didžiausia laime.

Pagaliau kankynės baigės. Instruktorius pažadėjo jam:

— Rytoj, tuo pačiu metu, mes vėl pamėginsim. Tu man jau turėsi pajoti!

Fricardas juto, kad jo oda skauda, nepakenčiamai dega. Jis prisilietė prie savo sėdynės ir pajuto, kad čia ne viskas tvarkoj. Tačiau išsimaudęs jis pajuto, kad skausmai, lyg palengvėjo. Bendrai, kavalėrijos pulkuose maudymasis yra mėgiamiausias vaistas nuo visų ligų.

Apie penktą jis išėjo pasivaikioti po miestą.

Jis žiūrėjo į vitrinų veidrodžius ir jam atrodė, kad jo išvaizda yra labai karinga.

Ir ne jis vienas buvo tos nuomonės.

Einanti pro šalį brunetė reikšmingai jam nusišypsojo.

— Žiūrėkit! — pamanė Fricardas — mano uniforma smarkiai vilioja...

Jis užkabino jaunuolę, kuri nesivaržydama pasakė jam šiuos skambančius žodžius:

— Ar pavaišinsi, gražusai šauly?

Fricardas, kurio tėvas pinigais neskriaudė, padėjo savo ranką ant širdies ir atsakė:

— Esu pratęs patenkinti visus gražiosios lyties norus, ypač, kai josios atstovė turi tokias žavingas akis!

Fricardo „grobis“ nuvedė jį į gretimąjį restoranėlį.

Čia jis atsisėdo, bet tuoj, baisiai surikęs, pašoko.

— Kas atsitiko? — paklausė jo draugė, vardu Karmen.

Fricardas, kuriam gimtieji laukai ikvėpė poeto sielą, nieku būdu negalėjo atsakyti. Argi jūs, juo dėtas, galėtumėt pasakyti artimai moteriai:

— Aš negaliu sėstis, nes aš užsidegiau... Bet mano užsidegimas yra nereikalingoj vietoj!...

Fricardas nutylėjo tikrąją priežastį ir atsakė:

— Nieko, valgysiu taip!.. Nenoriu sėdėti!..

Karmen tame nervingume įžiūrėjo jo aistrų pasireiškimą ir todėl piktai pamanė:

— Skuba!.. Bet šis akiplėša palauks dar porą valandų!.. Pavalgiusi ji panorėjo nueiti į kiną.

Fricardas, kuris teatrais bei kinais, apskritai, nebuvo išlepintas, sutiko.

Buvo šeštadienis ir jam, vieno pažįstamo pastangų dėka, buvo leista nueiti į teatrą.

— Gerai, mano gražuole, einam!..

Jau restoranėly visi žiūrėjo į keistą, stovintį kari, bet dabar, išėjus į gatvę, visi pradėjo žiūrėti į keistai vaikščiojantį vyrą, kuris žingsniavo išsižergęs, lyg dramblis.

Iš tikrųjų, jis juto, kad kojų oda jam buvo baisiai ištinusi ir be galo skaudėjo. Todėl jis ir stengdavosi eiti taip, kad išvengtų trinimosi.

Dar neapsipratęs su kariška uniforma, jis labai jautėsi ir praeiviai žiūrėjo į keistą porelę.

Karmen leido jam džiaugtis savo iliuzijomis ir jie įėjo į kiną.

Salėj jau buvo tamsu. Fricardas mėgino atsisėsti šalia savo draugės, bet tuoj atsisakė nuo savo sumanymo. Jis nieku būdu negalėjo atsisėsti.

Užpakaliniai žiūrovai pradėjo šaukti:

— Sėskitės!.. sėskit, kary!.. Nieko nematom!.. Šitaip negalima!..

Žvalgymo ir orientacijos kryptim...

Vos pavasaris ateina, vos vasara pradeda žmogų pagauti, kai nė vieno raitininko neberasi kareivinėse — visi išsilaksto po laukus! Ir ne taip sau, ne dykaduoniškai, bet įprasti veikti lauke, atlikti įvairius lauko pratimus, kad įgytų kuo daugiausia karo žinių ir suprastų įvairius lauko aplinkybių nuotykius...

— Bet koks čia veikimas, kokie pratimai ir kokios žinios?

— Viešpatie! Neišmatuojami lauko pratimų uždaviniai ir nuotykių — visų neišskaičiuosi, receptų neparašysi, bet vis dėlto bendrus pagrindus bei taisykles gausi ir turėsi bendrą supratimą apie vieną ar kitą lauko aplinkybėse įvykį...

— Bet kas yra bendri pagrindai ir vieningas supratimas?

— Na, pavyzdžiui, jei kurį nors kartą (nuoseklumo eilė) pasileis kuria nors kryptim žvalgyti ir orientuotis.

— Bet kuria kryptim?

— Nėra atsakymo. Tik aišku, aktyviaja kryptim.

— Ten kur galima pasimokyti ir kur reikės veikti.

Todėl, vieną gražų rytą ir išvykom įvairiom kryptim žvalgyti ir orientuotis. Tos kryptys buvo visai tiesios. Tai reikia suprasti, kad reikia joti tiesiai per laukus, upes, kalvas, pakalnes, slėnius, paskliundas, miškus, krūmus, balas ir t. t. ir t. t. Aišku, kad šitos „tiesios kryptys“ virsta labai kreivom. Ir kad tik būtų vien tos kreivos kryptys! Bet dar yra visa eilė uždavinių, kuriuos reikia išspręsti. Reikia orientuotis vietoje (susivokti, susirasti). Todėl kartu žiūrėti į žemėlapius (1:100,000 ir 1:25,000) ar nėra kur nors pakitimų, juos pasižymėti ir ištaisyti. O paskui pažinti pačią vietą (vietovę—tereną) ir ją taktiškai įvertinti (pagal aplinkybes) („kautynių laukų“ nustatymas: kurie patogūs mums, kurie priešui. Tarpviečių sustatymas: vietos ir ugnies). Ir dar visa eilė kitų žvalgymo ir orientacijos klausimų, kuriuos užduoda čia pat jojas vadovas.

Vienas mūsų jojo kaip jojos vykdytojas (žinoma, iki tam tikros ribos, kur pakeisdavo jį kitas). Visų nuotaika gražios pavasario dienos buvo ypatingai pakelta. Nuotaikingi buvo mūsų žirgai: prunkštė ir veržėsi į priekį.

— Gus. Maldutis, — klausia vadovas — va, prieš

šitą vienkiemį tamsta sutiktas iš ano miško 6—8 šautuvų šūvių. Tamstos sprendimas. Ką darys jūsų žvalgai? Ką darysi tamsta pats su branduoliu? O vieta lygi, kaip stalas, tik čia pat vienkiemis su sodu, o sode daugybė avilių, kur bitės medų neša.

Mintys spragsi, kaip šautuvų šūviai.

— Josi į mišką — gausi daugiau.

— Josi atgal — gausi daugiau.

Tik galima į vienkiemį, į sodą — nūtaikė gus. Maldutis. Čia ir apsauga nuo aviacijos, o nuo priešų šūvių ir žvilgsnių dar pridengia daržinė!

— Kažin ar galima? — klausia vadovas. — Bitės medų neša! — priduria.

— O Viešpatie! — tai klausimas — koks santykis jojos (ir jojos viršininko) su bitėmis, su spiečiumi, kurios ramiai sau medų neša.

Po eilės klausimų tik gamtininkas gus. Giria išaiškino, jei arklys gautų 50 gylių, tai jis turėtų mirti, taip pat kaip nuo vienos, gerai pataikytos, kulkos... O paskui jau buvo aišku, kad sode arklių pastatyti negalima, o reikia prisiglausti prie namų ir kitų statinių viduj, kieme. O kalbant dar toliau išsiaiškinta, kad spiečiui esama apie 3000—5000 bičių. Ir pagaliau matematikas gus. Kampas apskaičiavo, kad tuo būdu, ko gero, neliktų ir eskadrono, ne tik mažos jojos...

O dabar įžengiam į mišką. Paprastai yra galvojama, kad Lietuva miškų atžvilgiu išekspluatuota, miškų nebėra, nes „baisūs kirviai jas išskynė“. Bet mes manome tiesiog kitaip! Mes manome, kad Lietuvoj yra dar tiesiog neįžengiamų (pagal Daukantą) girių. Orientuokis, žmogau, girioje pagal žemėlapi! Tik jau ne pagal žemėlapi ir nė pagal vieną! Vis viena vieno ar kito mastelio. Kelių kelelių devynios galybės ir dar tiek pat visokių keliūkščių! Vienas prasideda ir tuojau pasibaigia, kitas pasuka į dešinę ir tuojau pasisuka į kairę, o paskui tiesiog eina atgal! Paliėka tik vienas galimumas orientuotis šitoj žaliøj jūroj, tai kompasas (pagal azimutą, — pagal numatytą). O taip pat ačiū saulei, kuri tada gražiai šviėtė. Ir taip kokią keletą valandų (apie 4 su viršum valandų kintamuoju aliūru!). Apima kažin koks pasiilgimo jausmas ir nori, kad nors vieną žmogelį sutiktum. Bet jo nesutiksi!

Jau visai skeptiškai į vykdytoją (į tą, kuris vedė)

— Na? — pagaliau paklausė ir Karmen — ko tu lauki?

Fricardas pamėgino atsisėsti. Ekране rodė ministerijos delegaciją, kuri susitinka su pionierių delegacija. Ministeriui pasirodžius, orkestras pradėjo griežti himną. Fricardas vėl pasikėlė. Bet dabar jau nieks neprotestavo, nes visi manė, kad šaunusis kariuomenės atstovas gerbia ministerį.

Bet kai ekране pasirodė nauja filma, publika vėl pradėjo protestuoti.

Priėjo tarnautoja ir paprašė jį sėstis į savo vietą.

— Matot, panele, — paaiškino Fricardas, — sėdėdamas aš nieko nematau...

— Tuomet atsistokit užpakaly — pasiūlė tarnautoja — čia jūs kliudot kitiems.

Fricardas nuėjo už užpakalinių eilių.

Jis tikėjosi kino patamsėj prisitartinti bent kiek prie Karmen, bet dabar ši viltis žuvo.

Iš savo vietos jis raudonoje žibintuvo šviesoje matė siluetą tos, kuri po dviejų valandų suteiks jam tiek laimės...

Pastebėjęs laisvą vietą šalia Karmen, Fricardo kaimynas užėmė ją...

Stovėdamas Fricardas žiūrėjo spektaklį, vaidinamą salėj...

Karmen prisiglaudė prie savo kaimyno, kuris glostė jai petį.

Matyt, kaimynas gavo visus reikalingus pasižadėjimus.

Apgautas Fricardas nelaukė galo ir grįžo į kareivines. Nusiminęs jis gulėjo savo guoly ir galvojo:

— Še tai tau ir kavalerija!...

Line Deberre.

Iš prancūzų kalbos vertė Š. las.

buvo pažiūrėta. Iš tikrųjų, pažiūrėkit tik, kur jis nuves. Ir tiesiog kildavo klausimas ar tik kokia nors žaliojo miško dvasia (skaitome geroji) nevedžioja mus ir rodo savo nežengiamų girių gražybes. Ir nieko sau! Pušys, pušelės aukštos, smalingos, svaigiai kvepia kartu su įkaitintu smėliu, o kai kur iš pašonės dvelkia balų vandenys... O čia pat pervirtusi pušis, o už pušies ir kelias jau pasibaigė.

Ir štai, po daug laiko, tiesiog statmeniškai išeinama į bėgius, į tą vietą, į kurią reikėjo išeiti.

Vykdytojas tiesiog kolumbiškai sušunka:

— Vyrai! — mes išgelbėti!

Bet po šitos pušų jūros įplaukiam tuojau į naują, bet su duomenimis, kad viskas tikra.

Ir dabar vykdytojui kilo mintis orientuotis kiek laiko! O Jurgutėliau! Jau seniai praėjo X valanda. O kur kaimynai — kaimynėliai iš dešinės ir kairės. Ir tiesiog vaidentuvė kūrė visokius vaizdus ir tik protas priešinos išskaičiuodamas visokius galimumus. Nejaugi jie jau (taip greitai) perplaukė šitą žaliąjį „vandenyną“? Tai ištikrųjų, būtų jiems amžina garbė! Amžinas paminklas jų žaliam (suprask: energiškam) darbui! Taip netikėjo protas. O vaidentuvė, lyg tyčia erzindavo, kad kaimynai seniai jau nuvyko, tik jūs vieni atsilikote! Jie jau seniai valgo, šeria, girdo, jau greitai balnos, dar biškutį jūsų palauks ir... tada vyks atgal. Ir dar pridėda, kad bus paliktas maždaug tokio turinio laiškas: „Pone vykdytojau! Kai atvyksite, prašom pasišerti, pavalgyti ir paskui žygiu atgal“. Ir paskui priede pridėta: „Labai gaila, kad laiku neatvykote“... Tiesiog nesmagu, kaip šita vaizduotė išvedžioja! Gerai, kad dar protas mokėdavo pasipriešinti.

Buvo momentų, kada vadovas leidžia orientuotis pagal vietos žmones.

1:100000 su savo sulenkintais vardais tiesiog supainioja. Klausy kurio nors vietos daikto, o žmogus tokio savo amžių negirdėjo! Na, o tada ir prasideda pasikalbėjimai, spėliojimai ir pagaliau gauni maždaug tokį nurodymą:

— Tamsta, jok iki gluosnio su nulūžusia šaka.

— O paskui? —

— Paskui pasuksi į kairę.

— O paskui?

— Paskui pasuksi į dešinę.

— O paskui?

— Paskui triskart aplinkui.

— Na, ir paskui? —

— Na, ir paskui atvyksi vėl čia!

Taigi, pagal vieną tokį nurodymą drožiama tiesiog prie upelio Z., o paskui paupiu tiesiog į paskutinę susirinkimo vietą.

Kaip tik sutinkamas gražus upeliūkštis — taigi dešiniuoju krantu, kuris apaugęs krūmais, miškeliu ir visai vingiuotas. Tik pajojus apie porą klm. visiems buvo aišku, kad vanduo pradėjo atbulas tekėti. Tikrai, kaip prieš pasaulio pabaigą, nes ženklai pradėjo rodytis — vandenys atbulai teka. O paskui jau visai aišku, kad upelis ne tas buvo, o tik upelio įtaka... Todėl galima gauti išvadą: be galo kenksmingi nulenkinti vietovardžiai (žemėlapyje), o per juos neaiškūs pasikalbėjimai.

Pagaliau vietoje! Jau yra kaimynų, tik dar nevisi! O kurie yra, tik ką paduoda arkliams šieno, nes pusvalandžiu anksčiau atėjo (vadinasi, protas buvo

teisingas), o kitų dar laukiama.

Vakare apie 20 val., grįžtame nakties žygiu atgal ir, žinoma, tik su ryto spinduliais būsime karcivinėse.

Bet čia dar ne galas. Čia taip pat visokia orientacija, charakteringa nakties aplinkumoje. O be to, dar reikia atlikti šios dienos pratimo santrauka.

— Santrauka, tai santrauka, žinios, tai žinios, bet kaip jas pavadinti, kokią antraštę užrašyti.

— Klausyk! — kaip tu pavadinai? — Klausia antras trečio.

— Tiesiog nežinau, kaip čia pritiktų.

— Žinios be pavadinimo! — Pasijuokia kitas.

— Nežinomos žinios! Bevardės žinios — Jau daug kas kartoja.

— Arba rašyk tiesiog pavardę ir viskas. Tegu bus vardas be žinių — kažin kas klausiančiam galutinai atsako.

Taigi buvo parašyta: „Pranešu tamstai, majore, kad“... — paskui buvo ištaisyta ir nurodyta klaidos...

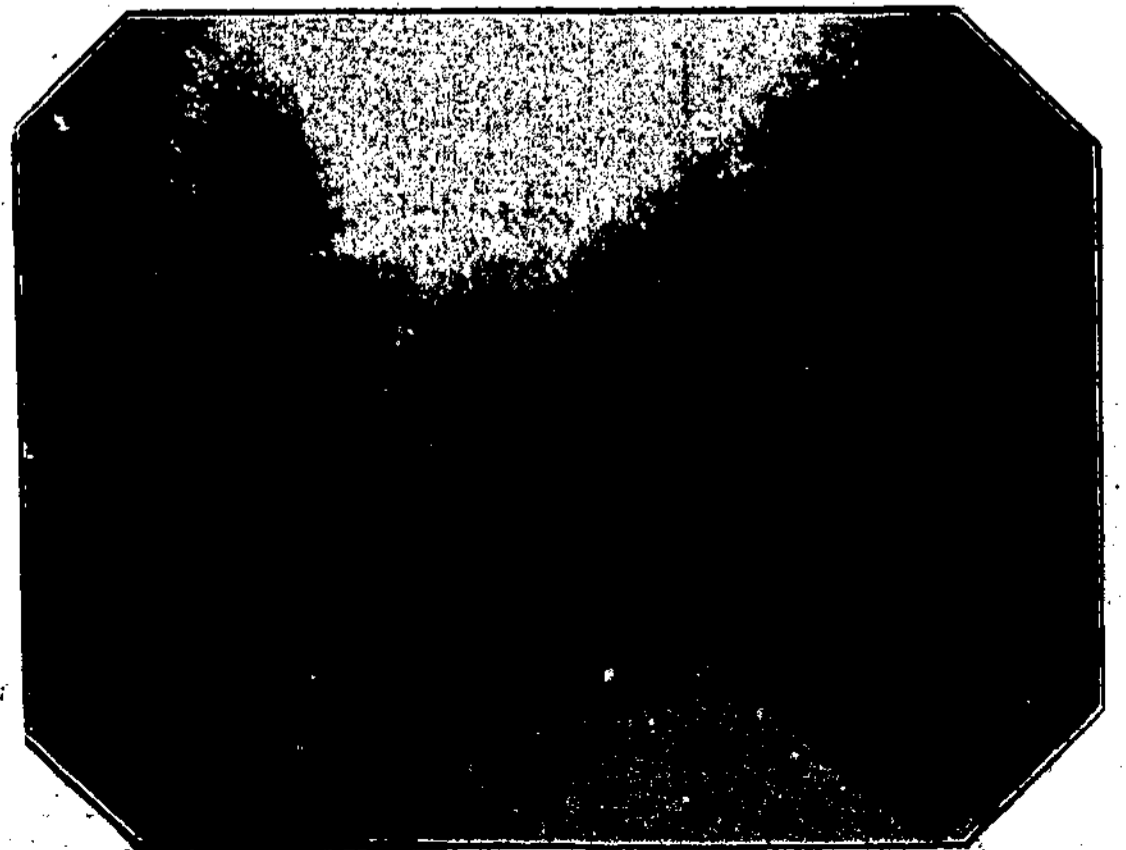
Jau vakaras įpusėjo. Tik dangaus skliautas grynas. Su žvaigždėmis ir ypatingai šiaurės žvaigžde. O taip pat pilnas, šypsantysis iš šių nuotykių mėnulis.

Gus. X. Orientuokitės vietoje. Kelias tarp miško, matomi miško kontūrai. Tiesiog gražūs kontūrai. Va, čia išsikiša toks kampas, o ten vėl tolyn nulenda.

— Bet ne čia. Dar reikia ieškoti kitos vietos. Bet orientiro tiesiog nėra. Orizentalės nepastebimos. Upelio kriaušio nėra. Gyvenamų vietų taip pat. O mėnulis net daugiau prasižioja. Tiesiog paprastas daiktas orientuotis, kai taip šviečiama, net žemėlapi skaityti galima.

— Pagaliau, jei nieko neišeina — kalba vyr. vadovas — orientuokis nors pagal varles. Na, tai buvo tiesiog pabaiga. Nė vienam topografijos vadovėly toks orientavimosi būdas nenurodytas. O varlės, kaip tyčia bent kiek aukščiau, gražiai koncertuoja. (Matyti, žaliosios ar kitos kurios nors padermės, kurios dažnai gieda tik du žodžius „Tunk, — Tunk“! Gus. X. buvo visai muzikalus ir jis iš karto sugriebė, kad gaida tokia pat, kaip dainuojant pirmiems balsams „kareivėlių“ žodžius „marš - marš“. Kas netiki, tegu vasarą įsitikina). Tik štai pažiūri, kad už 20 žingsnių prasideda charakteringos, varliškės balos. O čia į miško kontūras atsispiria. Ir jam tiesiog nesmagu pasidare, kad jis negalėjo orientuotis pagal varles...

Husz Ar.

Botanikos sodno parkas (A. Freidoj).

Norėdamas gali būti drąsus.

Yra dviejų rūšių žmonių: vieni drąsūs, o kiti bailūs. Daugelis sako, kad drąsumas yra žmogaus įgimtas būdas. Iš dalies gal ir teisybė. Bet visiškai su tuo sutikti nenorėčiau. Žinau daugel pavyzdžių, kad iš mažens bailūs vaikai vėliau tampa drąsiais vyrais. Čia nemaža veikia auklėjimo būdas, aplinkuma, aplinkybės, o svarbiausia — savęs auklėjimasis, savęs nugalėjimas.

Galima savy daug gerų ypatybių išauklėti, o tuo pačiu ir drąsą. Tik iš pradžių tenka su savo baime daug kovoti. Kartais ir labai sunkiai, ypač jeigu bailumas būtų įgimtas bei iš kūdikystės dienų išugdymas.

to ir jis viską man atvirai išporino.

Žinote jūs, kad aš visko bijojau. Pagaliau paaugau ir pasidarė man nesmagu, tiesiog gėda tokiu savo bailumu. Garbės jausmas vertė mane tą baimės silpnybę nugalėti. Iš pradžių buvo labai sunku. Pirmučiausia pradėjau nugalėti jausmų baimę. Vadinas, tą baimę, kurios protas nepripažino. Netikėjau į vaidoklius, bet einant naktį vienam pro tas vietas, apie kurias žmonės kalbėdavo, kad anksčiau čia vaidenosi, drebėdavau iš visų jėgų. Šiurpas kūną purtindavo. Iš pradžių tyčia laukdavau nakties, kad tik reiktų eiti namon pro tas vietas. Pirmą kartą kiek tik iškerta prabėgau pro vieną tokių vietų. Savęs

žiūriu! Prie krūmų stovi kryželis, o ant jo užmautas vainikas, kurio vienas baltas kaspinas laisvai vėjo judinamas plevėsuoja. O iš tolo atrodo, lyg tikra ranka man mosuotų.

Paskiau pradėjau palengva kovoti ir su tokiomis baimėmis, kurias pripažindavo ir protas. Pradėjau atsargiai lipti ir ten, kur gresdavo šioks toks pavojus. Namie tik smulkučiai nuotykėliai pasitaisydavo, kur daug svyruoti netekdavo ir lengvai juos nugalėdavau. Didžiojo karo metu, tarnaudamas rusų kariuomenėj, į frontą nepatekau, bet teko tarnauti Archangelsko gub. sargybose prie geležinkelio. Aplink buvo be galo ir be krašto miškai ir balos. Vieną rudens naktį saugojau geležinkelį. Buvo tamsu, nors į akį durk. Už kelių žingsnių nieko nematyti. Gyvenami trobesiai tik už kelių kilometrų. Vienas slankiojau miškų supamas. Pamiškėj, prie pat geležinkelio, pamačiau kažin ką juodą judant. Ir didelis, biaurybe. Į žmogų nepanašus. O naminių gyvulių aplink nebuvo. Sustojau ir galvoju. Turėjau tik berdanę (vienu šūviu seną rusų šautuvą), bet ir ją pačią be durtuvo. Šovinių su švino kulkomis vos keletą. Girdėjau, kad kiti tam krašte yra matę meškų, nors man neteko jų matyti. Sustojau ir galvoju. Ką daryti? Grįžti neleido kariška bei vyriška garbė. Iš tolo šauti — tas pats. Nežinai į ką gali iššauti, ir paskui tik gėdos turėtumei. Reikia patikrinti. Einu atsargiai ir bijodamas. Prieinu prie pat uodegos. Matyti, kad didelis žvėris. Bet jis į mane nekreipia dėmesio ir neatsisuka. Dar akloj tamsoj negaliu pažinti kas jis. Vėl slenku prie galvos. Bet jis nė krust. Prieinu prie galvos. Ogi arklio: Jau visai prisikišu prie pat nosies. Ogi mūsų komandos arklys. Biaurybe! — pagalvoju. Mat, naktį išsilaužė iš savo palapinės ir nuėjo toli nuo gyvenamųjų namų pasiganyti. Parsivariau atgal. Kitą kartą kiek toliau nuo tos vietos vėl pamačiau „žvėrį“. Vėl save nugalėdamas be šūvio nuėjau patikrinti. Ogi radau išvirtusį ir apdegusį didelį juodą kelmą, kurio šaknys atrodo kaip meškos galva, snukis ir pirmosios kojos. Iš tolo, vos švintant, atrodo, kad meška sėdi ant kelmo. Dar po kelių pana-

Pamaldos Gaižiūnų poligono II stovykloj. (Virš. J. Balčiūno nuotr.).

Tuo reikalu pamokslų nerašysiu, tik patieksiu vieną pavyzdį, kuris iš visų mano galvoj aiškiausiai išsiliko. Patys faktai norinčius drąsiais būti pamokys.

Iš mažens pažinau vieną savo draugą. Buvo bailys, net naktį laukan išeiti bijodavo, taip pat tamsoj vienas pasilikti kambary. Apie kitus dalykus jau nekalbėsime. Visi pranašavome, kad iš mūsų Vincas bus blogas karys. Išaugo ir pateko į kariuomenę kaip tik nepriklausomybės kovų metu. Susitinku fronte jį ir jo kuopos draugus. Klausinėju jo draugų, kaip Vincas kariauja. Gaunu atsakymą, kad skyriuje mūsų Vincas vienas drąsiausių. Nustebęs klausinėju jo, kokios priežastys, kad tu taip pasikeitei. Susėdome ant griovio kran-

nejaučiau, buvau lyg apmiręs. Taip teko pakartoti daugel kartų. Paskui iš lengvo praeidavau nesižvalgydamas, paskui žvalgydamasis ir net tose vietose sustodamas. Pajutau, kad toji jausmų baimė pas mane jau dingo. Protas jausmus nugalėjo. Tokia kova truko net porą metų. Labai iš lėto viską dariau, nes buvo labai sunki kova pačiam su savimi. Paskutinis mano laimėjimas šioj kovoj buvo vieną vasaros naktį. Ėjau pro kapines, dairydamsi į jas. Pūtė šioks toks vėjelis. Kapinių vidury pamačiau, kad kažin kas balta ranka mojuoja man. Iš pradžių nutirpau ir jau norėjau bėgti. Bet pagaliau persigalėjau. Drebėdamas ėjau patikrinti, nes netikėjau, kad numirėliai prisikeltų. Palengva priėjau. Ogi

Korespondentai, daugiau atidumo!

Labai gražus reiškinys, kad iš visų mūsų kariuomenės dalių pradėjo rašyti „Kariui“ korespondencijas. Taip, mūsų spaudoje turi būti matoma, kaip mes gyvenam, ką veikiame, kas kurioj daly naujo ar įdomaus padaryta.

Tokias dalių gyvenimo žinias siunčtinėja karininkai, puskarininkiai, kareiviai ir civil. tarnautojai. Statutas tai daryti leidžia ir tas darbas yra naudingas. Bet tame darbe yra pastebėta ir kai kurių netikslumų, mūsų spaudai ir kariuomenei nebenaudingų. Tą pastebėjęs „Kario“ redaktorius dar 1929 m. bent per 4 „K.“ numerius nurodė, kaip turi būti žinios rašomos. Tačiau jo pastabų nevisi korespondentai prisilaiko, o kiti gal ir norėdami nurodymų laikytis klysta.

Pavarčius kelis „K.“ numerius, „Kariuomenės gyvenimo“ skyrių, krinta į akis šitokios klaidos.

1. Korespondentai dažnai mėgsta savo žinutėse minėti viršininkų pavardes. Tuo tarpu, rašant apie dalies gyvenimą, nė kiek žinutė nenukentėtų, jeigu tebutų pažymėta tik užimamoji vieta. Rašo: „mūsų pulko ugniagesių komandos viršininku nuo liepos 1 d. paskirtas leitenantas Jonaitis.“ Arba „šiandien III batalioną priėmė majoras Budrys, o buvęs bataliono vadas maj. Norkus paaukštintas į pulkininkus leitenantus ir paskirtas pulko vado padėjėju.“ Šitokios žinios paprastam skaitytojui mažai ką teduoda. Jos gali naudingai patarnauti tik tiems, kurie mūsų spaudą seka šnipavimo tikslais.

Ir nors mes dabar taikos meto gyvenimą gyvenam, ir tie, kam mūsų kariuomenę sekti reikia, gal

šiu bandymų pas mane dingo ir protu įsivaizduojamoji baimė.

Jau lietuvių kariuomenėj, patekęs į frontą, visiškai nugalėjau savo baimę. Nors iš karto bijodamas, bet liūdavau į pavojingas vietas, žvalgybas ir t. t. Pagaliau pajutau, kad tie visi pavojai suteikdavo man įdomumo ir malonumo. Baimės jausdavau tik tiek, kiek reikalaudavo atsargumas.

— O greta protingo drąsumo — baigdamas pabrėžė mano vaikystės dienų draugas Vincas, — yra būtinas dalykas ir išmintingas atsargumas. Atsargus drąsuolis daug

ir be spaudos to pasiekti gali, bet jų turimas žinias per savo spaudą patvirtinti nereikia. Be to, dabar nereikia įprasti į tai, ko karo metu teks ypatingai saugotis.

Tokiais atvejais visiškai pakaktų pažymėti, kad, pav., „pasimainė ugniagesių k-dos viršininkai“, „gavome naują bataliono vadą“ ir t. t. Be to, yra išleista ir aplinkraščiai,

reivio pavardės. Arba skelbiant prizų laimėjimą šaudymo bei kito kio sporto srity taip pat nėra reikalo nutylėti dalyvių pavardes. Tai kelia jų ūpą, skatina daugiau dirbti ir nėra surišta su jokia karo paslaptimi.

2. Rašant apie pavardžių minėjimą, tenka pažymėti dar vieną pastebimą negerumą, būtent, norėji-

Trakų ežeras.

draudžią viešose vietose apie kariuomenę kalbant minėti dalių smulkius pavadinimus, jų stovėjimo vietas ir viršininkų pavardes.

Kitais atvejais pavardes minėti yra naudinga. Pav. rašo: „atvyko į kuopą visų laukiamas Kalėdų die-das, kuris kareiviams prikūrė labai daug gardaus juoko. Kalėdų d. buvo vienas iš gabesniųjų mok. k. kareivių“. Šiuo atveju visai nebuvo reikalo nutylėti to gabaus ka-

naudos gali duoti karo lauke tėvynei ir pats be reikalo neįklius. Baimę nugalėdamas į pavojus liūdavau, bet ir atsargumo neužmiršdavau.

Su savo draugo žodžiais sutikau, kad kiekvienas, kuris tik nori, jaučia garbės jausmą ir turi tvirtą valią save nugalėti, gali savy išauklėti drąsumą. Jo receptu kai kur ir man pačiam teko pasinaudoti. Ir įsitikinau, kad jo siūlomi vaistai — save nugalėti — labai gerai gydo nuo baimės ligos. Tik reikia pradėti nuo smulkmenų dar taikos metu, kasdieniame gyvenime.

Bs.

mą tuo įsiteikti savo viršininkams. Be abejo, labai maža tėra tokių viršininkų, kuri duotusi prie savęs palenkiami linksniuojant spaudoje jų pavardes, kur reikia ir kur nereikia. Bet iš kai kurių atsiunčiamų redakcijon žinių tokia tendencija aiškiai matyti ir ji tuoj parodo korespondento nerimtumą ir nedrausmingumą.

3. Dar yra korespondentų, turinčių labai didelę drąsą ir pasitikėjimą savimi. Šios ypatybės kariams nors yra ir labai reikalingos ir tinka, bet daugely atvejų yra rodomos ne vietoje. Tai rašau dėl to, kad dažnai tenka skaityti ir tokių dalykų: pav. „mūsų k. I būrys manevravo labai gerai; blogai manevravo II būrys“. Arba „įsitvirtinimas ir maskavimas buvo pavyzdingas, išskyrus IV būrį (7 p. p.)“ (Žinia iš poligono). Išcina, kad kuopos II būrys buvo blogai išmokytas, nesuprato manevro, tik I dirbo gerai. Tos pačios kuopos! Arba antrame atsitikime — IV būrys nemokėjo nei maskuotis, nei apkasų kastis. Ar iš tikro gali taip

Vokiečių hitlerininkai.

Einu gatve. Žmonės grupavosi, nerimavo, kažin ko laukė. Aplinkui atsargiai dairydami vaikščiojo policininkai. Dažnai buvo girdėtis žodis „Hitler.“

Sustojau. Stengiausi prisiartinti tai prie vieno, tai prie kito žmonių būrelio, sužinoti šio nepaprasto sąjūdžio paslaptį. Visi kalbėjo apie Hitlerį. Mat, šiandien netoli esančioje aikštėje turi būti nacionalsocialistų paradas, kuriame turi dalyvauti ir pats Hitleris.

Aš daug buvau girdėjęs kalbant ir skaitęs apie Hitlerį. Dabar turėsiu progos ne tik jį patį pamatyti, bet ir uniformotus jo pasekėjus — nacionalsocialistus.

Valandikę palūkėjęs išgirdau keistą muziką. Žmonės sujudo. Vadinasi, jau ateina nacionalsocialistų eiseną, kuri turėjo prasidėti iš priemiestyje esančio alaus bravoro salės. Muzika ir triukšmas vis aiškėjo ir aiškėjo. Pagaliau pasirodė ir pati eiseną.

Eisenos priešakyje ėjo keliolika žmonių, nedidelius bubnelius nešini, ir barškino savotišką eisenos maršą. Paskui juosius žygiavo keletas šimtų uniformotų žmonių. Jie visi buvo apsiavę ilgais batais, juodomis kelnėmis; buvo apsilvėję geltonomis palaidinėmis, pasirišę juodus, į mūsų skautų panašius, kaklaraiščius; ant kairės rankos buvo užsirišę po raudoną raikštį su sąjūdžio organizacijos ženklu baltame fone, o ant galvos buvo užsidėję juodas kepurės su žmogaus kaukuole vaizduojančia žvaigždė. Jie, it mėsininkai, rengdamiesi gyvuliui kailį mauti, buvo rankoves atsiraitę; ėjo triukšmingai: į visas puses svaidė lapelius su savo šūkais ir šaukė „šalin žydus, lai gyvuoja Hitleris“ ir t. t.

Eiseną nužygiavo aikštės link ir dingo žmonių jūroje. Parado neteko matyti, nes per žmonių minią nebuvo galima prisigrūsti. Pasiliko tik tai keistas išpūdis. Savotiški žmonės. Jų visų veiduose spindėjo gyvuliškas jausmas. Jie troško viską naikinti, žudyti, kas tik jiems pakeliui paklius.

*

* *

Kartą atėjo mano šeimininkė į kambarį ir linksmam paklausė:

— Ponas, ar nenorite nueiti į nacionalsocialistų mitingą?

— Mielu noru. Bet kada bus?

— Šiandien vakare 20 val. Bet reikalinga išeiti kokia pora valandų anksčiau, nes šiandien kalbės pats Hitleris.

18 val. mes išėjome. Mitingas turėjo būti vienoj didžiulėj bravoro salėj. Nuėjome anksti. Salėje buvo tik keletas žmonių. Tvarkos žiūrėjo uniformuoti nacionalsocialistai. Susėdome netoli tribūnos prie staliuko. Paėmėme po kufelį alaus ir laukiame.

Apie 19 val. pradėjo rinktis publika. Tai buvo vidutinio amžiaus žmonės. Iš jų rūbų ir elgesio buvo galima spręsti, kad tai buvo aludžių ir kavinių savininkai, kurių Vokietijos miestuose yra labai daug, smulkūs krautuvinkai, įvairūs amatininkai, vienas kitas darbininkas bei tarnautojas ir, palyginamai, didelis skaičius studentų. Visi šie žmonės Vokietijoje nepatenkinti savo padėtimi. Krautuvinkai ir aludininkai apdėti dideliais mokesčiais, amatininkai negali išlaikyti konkurencijos su fabriku gaminiais, studentai, esant Vokietijoje inteligentijos pertekliui, — negali gauti darbo. Visi šie žmonės trokšta kažin ko naujo, kas galėtų pagerinti jų materialinę padėtį. Todėl jie tiki į Hitlerį, nes šis žada reformuoti Vokietiją, praplėsti jos sienas ir pagerinti vokiečių tautos ekonominę būklę.

20 val. automobiliu atvyko Hitleris ir daktaras Frankas. Abu žymūs nacionalsocialistų vadai. Salėje kilo triukšmas. Uniformuoti nacionalsocialistai, kurie stovėjo špalieriais (tik, žinoma, be šautuvų) prie įėjimo, atsistojo ramiai ir pakėlė dešines rankas aukštyn. Mat, jie taip tarpusavyje sveikinasi. Svečiai susėdo prie jiems skirto stalo greta įžymesniųjų vietos nacionalsocialistų.

Publikai apimus, dr. Frankas pirmas žengė į tribūną, aplink kurią sėdėjo kelios eilės uniformotų nacionalsocialistų. Jie kalbėjo tik apie Hitlerį ir stengėsi savo šefą išaukštinti. Pasak jo, Hitleris yra Kristus. Jėzus Kristus savo kančiomis atpirko žmoniją, tai Hitleris, šių dienų Kristus, išves vokiečių tautą iš dabartinio skurdo ir sudarys tinkamas apystovas jai plėstis. Tik tai visi turi sekti paskui šį vokiečių tautos pranašą, kad galėtų apturėti džiaugsmą ir laimę.

Po šitos dr. Franko kalbos išdidžiai išėjo į tribūną ir pats Hitleris. Jo veide nematyti išmintingo

būti, kad būtų atsiūsti į poligoną kareiviai, kurie nebūtų visai su fortifikacija supažindinti? Čia gi kalbama apie kulk. kuopų kareivius, kurie visi yra nenaujokai. Ir tos pačios žinutės gale pats korespondentas, lyg ir prisipažįsta be reikalo perdėjęs, nes „poligono viršininko... buvo pabrėžta, kad šaudymas buvo atliktas labai pavyzdžingai ir išsemiamai. Vykdytojams poligono viršininkas širdingai dėkojo.“ Vadinasi, poligono viršininkas, aiškų dalyką, kad nesulyginamai tame dalyke yra kompetentingesnis asmuo už korespondentą (manevrą

nagrindamas). IV būrio neišpeikė, bet kartu su visais ir jam reišė padėką. Todėl išeina, kad korespondentas dėl kažin kokių sumetimų IV būrį visai perdėtai išpeikė, o kitus, kaip iš jo žinutės galima suprasti, per daug išgyrė.

Be to, manevras yra toks veiksnys kariuomenės mokymo praktikoje, dėl kurio pasakyti „atliko teisingai“ arba „neatliko“ gali tikrai labai tame dalyke kompetentingas asmuo ir tai tik tokiais atvejais, jei pagrindiniai manevravimo dėsniai buvo neteisingai suprasti. O apie tokį kompetentingumą korespon-

dento, kuris buvo vykdytojų eilėse ir paskiau rašo savo būriui bei daliai panegirikas, man atrodo netenka ir kalbėti.

O tokios „drąsių sprendimų“ išdavos yra nepageidautinos, nes jos nieko gero neduoda nei išgirtiesiems, nei išpeiktiems, nei, pagaliau, skaitytojams. Pirmi ir patys šaiposi iš jiems teikiamų neuztarnautų panegirikų, antrieji pyksta, nes jaučiasi nekaltai per daug kaltinami, o skaitytojai ir vienu ir kitu atveju yra klaidinami.

Todėl, korespondentai, bukite atidesni!

Br. Jurkūnas.

žmogaus bruožų. Jis nėra net jokio aukštesnio mokslo baigęs, tik šiaip sau po įvairias mokyklėles apsitrynęs.

Jo kalbos mintys sukosi tik apie Vaterlandą (Vokietiją) ir vokiečių tautą. Pasak jo, vokiečių tauta yra išrinktoji tauta. Vokiečių tautos kraujas yra kilnus ir jis negali būti sumaišytas su kitomis rasėmis. Vokiečiai turi išlaikyti savo rasės grynumą. Todėl Vokietijos politikos svarbiausiu uždaviniu yra prašalinti iš vokiečių tarpo svetimtaučius, nors ir Vokietijos piliečius. Pirmoje eilėje reikia vyti lauk iš Vokietijos žydus, kurie atima iš vokiečių darbo dalį ir turi sukoncentravę savo rankose gana didelius kapitalus.

Antras reikalas, apie kurį Hitleris daug kalbėjo — tai Vokietijos sujungimas ir praplėtimas. Vokiečių tauta, kaip jis mano, turi tendencijos smarkiai augti. Vokiečių šeimynos turi kuo daugiausia gimdyti ir išauklėti vaikų. Jau šiandien Vokietijoje yra apie 6 milijonai bedarbių, todėl tautos prieaugliui padidėjus, kils gyvas reikalas padidinti teritoriją. Pirmoje eilėje reikalinga prie Vokietijos prijungti po didžiojo karo atskirtus kraštus: Klaipėdos kraštą, Elzasą ir Lotaringiją, Sileziją, koridorių ir t. t. Vokiečių tauta, itin vokiečių jaunimas, turi nepagailėti savo kraujo ir triūso atstatyti Vokietijos garbę ir sienas.

Bet šitų kraštų hitlerininkams dar maža. Vokiečių tauta turi plėstis ir apgyvendinti visą žemės rutulį. Todėl reikalinga grobti svetimas žemes. Vietinius gyventojus, kaipo ne vokiečių kraujo, reikalinga išnaikinti ir tas žemes kolonizuoti vokiečiais. Pirmoje eilėje, žinoma, tenka kalbėti apie rytus. Labai dažnai pas juos kartojama „Drang nach Osten“. Vadinasi, veržtis į rytus: į Lietuvą, Pabaltijį, Lenkiją ir kitas rytų valstybes ir čia gyvenančias tautas išnaikinti: sudaryti vokiečių provinciją.

Šiuos tikslus pasiekti galima, žinoma, tik ginklu. Tuo reikalu reikalinga ginklavimosi laisvė. Reikalinga didžiulė kariuomenė, prieš kurios galią turėtų visi nusilenkti. Šiam darbui trukdo dabartinė Vokietijos vyriausybė, kuri laikosi tarptautinių sutarčių bei pasižadėjimų. Todėl pirmoje eilėje ji reikalinga pašalinti. Tik jis, Hitleris, atsistojęs Vokietijos priešaky, sugebėtų minėtus darbus atlikti.

* * *

Hitlerio kalbą lydėjo triukšmingi plojimai. Publikos akyse degė džiaugsmas, kai kalbėjo apie Vokietijos atstatymą ir svetimų kraštų užgrobimą ir išnaikinimą. Rodos, jie visi tuojaus ims lazdas ir eis Vokietijoje gyvenančius svetimšalius mušti ar kaimynines tautas naikinti.

*

Hitlerio ir dr. Franko kalbose atsispindi visi vokiečių nacionalsocialistų siekimai ir ideologija. Jie, gaudami propagandai pinigų iš stambiųjų pramoninkų ir įvairiausių sindikatų, sugebėjo į savo partiją sutraukti apie 14 milijonų gyventojų ir jau ruošiasi savo uždavinius pradėti įgyvendinti.

Šis hitlerininkų išsigalėjimas Vokietijoje tiesioginiai liečia ir mus, nes šis judėjimas pradeda plėstis ir už Vokietijos sienų. Mes šiandien skaitome laikraščiuose, kad jau tokių hitlerininkų vienas kitas yra ir Klaipėdos krašte, kurie drumsčia ramumą ir agituoją vietos gyventojus prieš mūsų valdžią. Vadinasi, mūsų valstybės viduje randasi tokių žmonių, kurie stropiai imasi valstybės griauamo darbo. Su tokiais hitlerininkais mums tenka griežtai kovoti, nes jų vis didesnis išsigalėjimas graso ramiam mūsų gyvenimui.

K. S-tis.

Feljetonas.

„Viršininkai“ atostogose.

Sakoma, kad kipšas, eidamas gundyti, visada lendas prie teisųjų. Ir iš tiesų, ko jam dar triusti apie latrą, jei jis vis tiek jam teks. Arba, sakysim, gundyti tokia šešiolikine Marytę, kuri jau treči metai, kai su Kauno frontais ir pulko raštininkais patamsiais alėjoje dūsauja ir fokstrotus šoka.

Čia aš jums papasakosiu istorijėlę, kuriai galima tikėti ir netikėti. Buvę va kaip: kipšas pasiryžo sugundyti pionierių Bimšą. Rodos, vyras ir drausmingas, ir žvalus, prie daboklės arčiau šimto metrų visai nebuves, o važiuojant atostogų ėmė ir pakišo nelabasis minti, kad, girdi, nebloga būtų grandinio juostelė.

— Pirmučiausia — samprotauja Bimša, grandinis, tai ne eilinis. Onytė siela pagaugais nueis; antra kuopos vadas gal ir mano pakelti mane ir pagaliau — niekas nematys.

Parvažiavo Bimša grandinio juostelė pasipuošęs ir stebina namiškius bei vietos kaimišką visuomenę kariškų žinių gausumu, o kipšas delnas trina iš džiaugsmo ir uodega vinguriuoja.

Paskui, susitikęs seniūną, pripasakojo eibes prašmatnybių apie lakiojančius tankus, kilpas lėktuvams gaudyti ir netolimą karą su Kinija. Valdžios atstovas tuoj sušaukė krivulę ir patarė ramiam piliečiam, isigyti kaukes.

O Onytė stačiai iš kailio kraustosi:

— Noriu, sako, Kazeli, kad visi tave matytų nepaprastą esant, todėl, sako, nueituvą gal į vakarėn...

— Galima bus. Nesipučiu, kaip kiti. Su manim visai kaip su prastu žmogum.

Sakoma, kad nėra blogo be gero ir atvirkščiai. Bimšai tas blogas pasireiškė tuo, kad vakarėtyje jis pamatė tokį pat eilinį pionierių Ralpą ir sustingo vietoje:

— Ir jis čia. Dabar tai tikriausiai išspėpės... Šuns pusė — daugiau nieko. Kaip dabar žmonėms akis parodysiu!

— Kas tau, Kazy?

— Nieko, tik baisiai dantį skauda. Ot, kad taip dabar namo, mieloji.

— Štai tau! O ana ir Ralpiokas.

— Bala jo nematė. Nemėgstu to pagyrų puodo, ir bendrai...

Bet „griekas neplaktas nebūna“. Reikėjo ir taip atsitiko, kad geltonkasės padarė savo ir suvedė abu pionierius į krūvą. Bimša lindo už Onytės ir slėpė nuo Ralpos savo „laipsnį“. Matyt, negeriau jautėsi ir Ralpa, eidamas atžagarias ir kraipydamosi.

— A, tai tamsta! — sušuko Ralpa, pamatęs Bimšos juostelę ir tiesdamas draugiškai ranką.

— Labai malonu — pratarė nudžiugęs Bimša, pastebėjęs, kad ir Ralpa užsisiuves nebe grandinio, bet jau stačiai plačiąją viršlos juostelę.

Abu „viršininkai“ mirkstelėjo kitas kitam ir lengviau atsidedę išdidžiai nudrožė prie alučio.

H. B.

Greitai išardomas automobilis. Automobilis pradeda visur išsigalėti. Automobilų gamintojai, norėdami padaryti dar labiau prieinamesnį automobilį mažai pasiturintiems gyventojams, stengiasi surasti visokių lengvatų kainos ir konstrukcijos atžvilgiu. Amerikoje jau gaminami maži ir pigūs automobiliai, skirti išimtinai neturintiems miestelėnams. Ir vokiečiai tuo atžvilgiu nuo Amerikos neatsilieka. Ir jie pradėjo gaminti pigius automobilius, kuriems ir garažas nereikalingas. Jie yra taip padirbti, kad greit galima išardyti tam tyčia sudarytom dalim. Dalys nedidelės, galima bet kurioje patalpoje sukrauti. Išardymas jokių sunkumų nesudaro. Tiek išardyti, tiek vėl sustatyti automobilį nedaug laiko tereikia. Šios konstrukcijos automobiliai nedideli ir nebrangūs.

T.

Ką davė II mokytojų kursai – stovykla?

Ir šią vasarą liepos mėn. 4 — 14 d. d. Kleboniškių pušyne vyriausias skautų štabas surengė pradžios, vidurinių ir aukštesniųjų mokyklų mokytojų kursus — stovyklą. Kursų — stovyklos organizatoriai, kaip jau buvo skelbta, turėjo tikslą dar vienai mokytojų grupei suteikti žinių apie skautystę ir, svarbiausia, supažindinti su praktiškuoju skautų darbu, gyvenimu, tradicijomis ir t. t. Tokie kursai sąjungai yra labai reikšmingi, nes jie padidina jos inteligentinių jėgų kadra ir, apskritai, nepaprastai ugdo sąjungos intelektualinį pajėgumą.

Nors kursai — stovykla buvo skelbti tik mokytojams, tačiau į juos atvyko ir kitų profesijų žmonių, ir tokių, kurie dar rengiasi mokytojo darbą dirbti.

Štai II mokytojų kursų — stovyklos lankytojų sudėtis: 1 vidurinės mokyklos direktorius, 11 vidurinių mokyklų mokytojų, 5 gimnazijos mokytojai, 1 pradžios mokyklų inspektorius, 44 pradžios mokyklų mokytojai, 1 jaunesnis leitenantas, 6 skautai studentai ir 2 skautai gimnazistai; iš viso 71 asmuo.

Visi kursininkai buvo suskirstyti į dvi draugoves: I-jąją „Šarūno“ dr-vę, kurią sudarė gimnazijų ir vidurinių mokyklų mokytojai ir studentai, ir II-ąją „Algimanto“ dr-vę, į kurią įėjo tik pradžios mokyklų mokytojai. Kiekviena dr-vė skautų pavyzdžiu pasiskirstė skiltimis, gavo skiltininkus, adjutantą ir draugininką, pasistatė sau palapines ir įrengė viską, kas skautų stovykloje yra reikalinga. Vadinasi, miške susikūrė visą gyvenimą.

I „Šarūno“ dr-vės kursininkai, eidami savo nustatytą darbo programą, vaidino, imitavo skautų gyvenimą. Jie turėjo būti skautais, turėjo viską dirbti taip, kaip visa tai dirba skautai stovykloje, sueigoje, iškyloje ir t. t. O II „Algimanto“ dr-vės nariai, būdami pradžios mokyklų mokytojai, imitavo savo bičiulį, jaunųjų skautų, vilkiukų gyvenimą. Jie tapo vilkiu-

kais... Vilkiukų papročiai, tradicijos, dainos, žaidimai, programos — jų reikalai ir jų rūpesčiai.

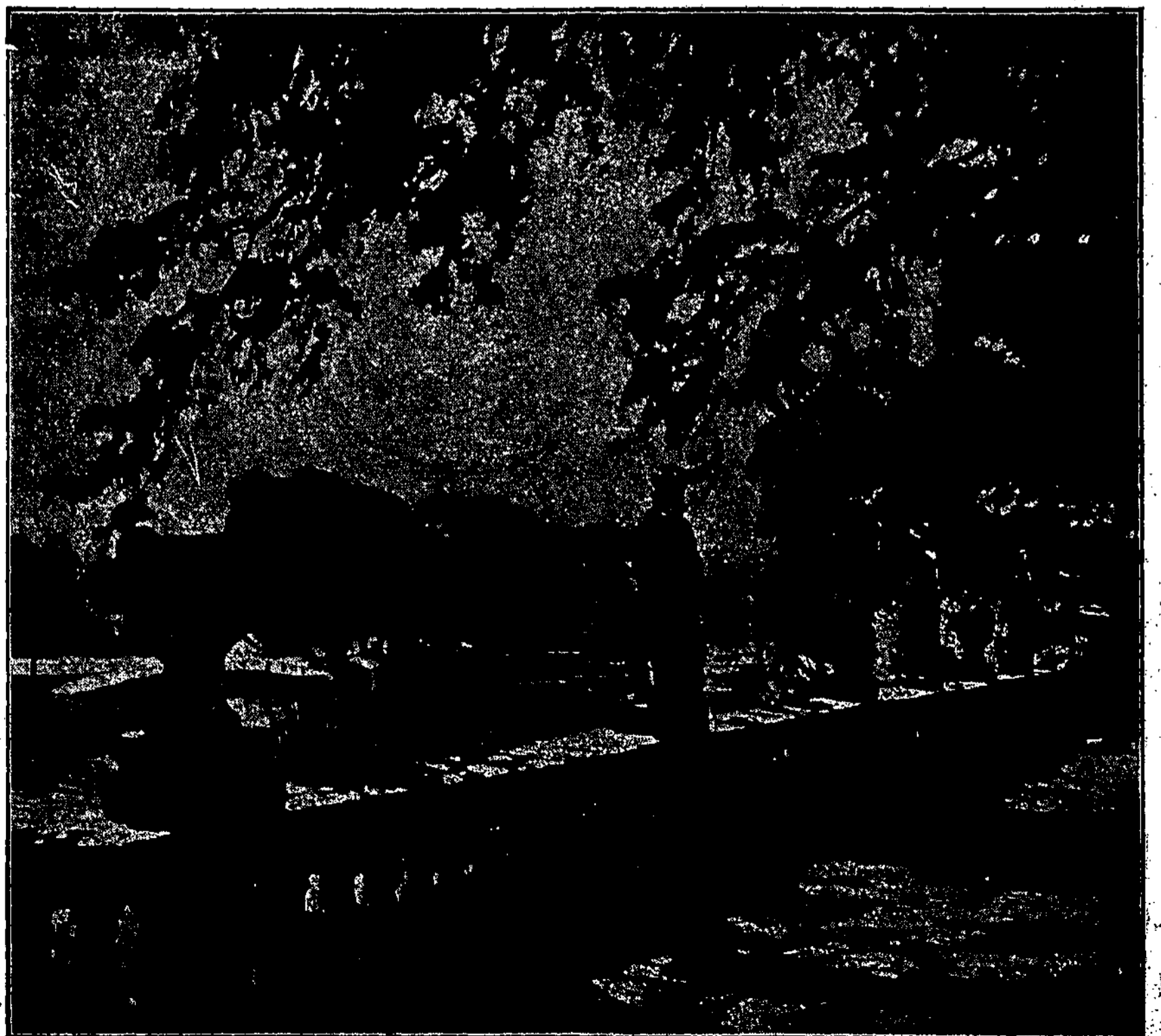
Tas skautų ir vilkiukų gyvenimo imitavimas suaugusiam žmogui labai įdomus ir itin pamokomas. Žodinės lekcijos ir referatai to nepakeis. O tas ryškiai buvo matyti jau ypač ir iš to, kad tie suaugę žmonės, šeimynų tėvai, atjaunėjo, pagyvėjo ir prideramai nuotaikingai „suvaikėjo“. Po tų imitacijų užsiėmimų būdavo pasitarimai, svarstymai, imituoto dalyko aptarimai. Čia vėl pasireikšdavo mokytojas — pedagogas, suaugęs, rimtas žmogus, giliai svarstąs kiekvieną žingsnį, surištą su auklėjimu ir auklėtoju. Čia jau suaugusių pedagogiškos studijos, laisvos, nuotaikingos ir visapusiškos.

Tiesa, tokia kursų — stovyklos darbo sistema kursininkams buvo nauja, neįprasta. Ir ta neįpras-

ta naujovė dar labiau juos patraukė ir gražiai nuteikė.

Todėl iš programos, kas buvo galima per 10 dienų suspėti, darbu ir buvo išeita. Išeita padraikom, susipažinta su metmenimis, suprastą sistema ir kaip tąja sistema organizuojamas darbas.

Kursų dienos gyvenimas irgi ėjo nustatyta tvarka. Buvo jaučiama tvarka, nuostatai ir kartu laisvė, ne šabloninis suvaržymas. Tvarkos pamatas — asmuo. Viskas rėmėsi ir laikėsi tik asmens dvasios kultūra ir humaniškumu. Reguluojamas, kuris reguliavo visą dienos gyvenimą, buvo šitoks: nuo 7 v. iki 7 v. 5 m. Kelti ir stoti eilėn, nuo 7 v. 5 m. iki 7 v. 20 min. Rytmetinė mankšta, nuo 7 v. 20 m. iki 7 v. 35 m. Prausimasis ir maudymasis, nuo 7 v. 35 m. iki 7 v. 48 min. Palapinių tvarkymas ir pasiruošimas vėliavos pakėlimui, nuo 8 v. iki 8 v. 15 m. Malda ir vėliavos pakėlimas, nuo 8 v. 15 m. iki 9 v. Pu-

Parkas.

sryčiai ir pasirengimas užsiėmimams, nuo 9 v. iki 12 v. Užsiėmimai, nuo 12 v. iki 13 v. Pietūs, nuo 13 v. iki 14 v. Poilsis, nuo 14 v. iki 16 v. Individualinis laikas, nuo 16 v. iki 17 v. Užsiėmimai, nuo 17 v. iki 17 v. 30 m. Pavakariai, nuo 17 v. 30 m. iki 19 v. 30 m. užsiėmimai, nuo 19 v. 30 m. iki 20 v. 30 m. Pasirengimas laužui, nuo 20 v. iki 20 v. 15 m. Vėliavos nuleidimas ir malda, nuo 20 v. 15 m. iki 21 v. Vakarienė, nuo 21 v. iki 22 v. 30 m. Laužas, nuo 22 v. 45 m. Visiška tyła.

Trimituotojo signalai skyrė vieną reguliamino punktą nuo kito ir nesulaikomai skubiai varė dienos valandas. Čia rytas, va — pietūs ir vėl tuojaus vakaras! Skubėjimas ir skubėjimas. Rūpestis ir rūpestis! Ir koks rūpestis? Ne varginas, bet poilsingas rūpestis, gaivinas įvargusius nervus ir pertemptus smegenis. O grynas pušų oras, saulė ir vėsios Nerios vandens srovės — tai sveikata, sveikata ir sveikata.

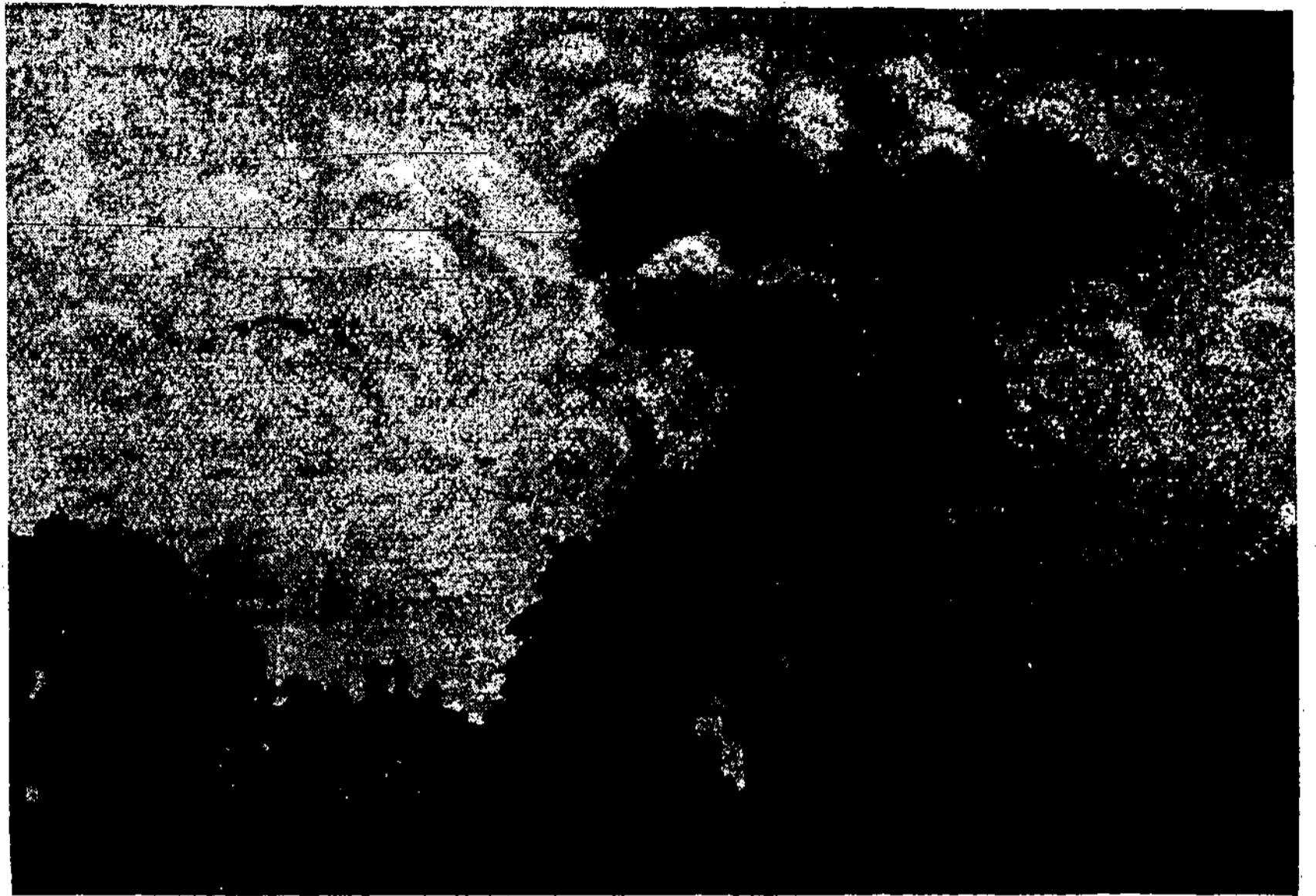
Todėl gal bus nuostabu, jei kursininkai buvo nepatenkinti kursų — stovyklos trumpumu. Norėta nors mėnesėlio! Koks noras?!

Laužas „Laužas su naktigonų romantika, žvaigždėm ir pasakom“, B. Rutkausku tariant, būdavo dienos darbų ir rūpesčių galas.

... „Susėdo vyrai ratu apie laužą, rankas sunėrė ir parymo. Susimąstė. Nes laužas — vakaro malda, dienos darbų apmąstymas, savin nugrimzdimas. Na ką? Diena juk saulėtų krislių ir dulkių širdin prineša. Tegu nusės jos čia“, — sako kursininkas poetas B. Rutkauskas stovyklos dienoraščio knygoje.

Ir taip. Bendras gyvenimas ir laužo ugnis surišo visus. O juk suvažiavo nepažįstami, iš visų Lietuvos kampučių. Čia susipažino, susibičiuliavo ir atsiskirti sunku. Pasijuto vienos šeimos ryšiai. Ne organiškai, bet sielos, dvasiniai. Kaip tai išaiškinti? Pabudo lietuviu dvasia, ji sako: „Mes visi broliai! Mes

Ir skirstantis prie atvykusių 18 senų skautų prisidėjo, davė įžodį ir pasižadėję būti pavyzdingais sąjungos nariais, dar 39 nauji asmenys. Nedavė įžodžio 11 asmenų surašė aktą — pasižadėjimą dirbti su skautų vienetais savo mokyklose ir jį įteikė Skautams remti dr-jos valdybos pirmininkui dr. J. Alek-

Kopgalio vasarnamis (Klaipėdos kr.). (Dail. A. Varno pieš.).

vienykimės ir kurkime, bet neskaldykime ir neardykite! Mūsų Tėvynė reikalinga vienybės ir meilės, mes jos turime, nes čia aiškiai pajutome jos turį, tik neškime tą meilę ir vienybę savo jauniems bičiuliams, vaikučiams, ir kurkime naują vieningą ir drausmingą kartą, galingą Lietuvą, kurioje visi jos vaikai būtų broliai ir seserys!..“

Paskutiniai kursininkų žodžiai buvo: „Lietuva Tėvyne mūsų“ ...

nai. O iš senesnių mokytojų skautų 3 buvo sąjungos šefo J. E. Respublikos Prezidento pakelti į paskautininko laipsnį ir 4 davė vyčio įžodį.

Tai štai ką davė II vyrų mokytojų kursai — stovykla. (Pora paveikslų iš šios stovyklos rasite peireitame „Kario“ nr.)

A. Ž.

Kas iki šiol pasiekta sporte. Olimpinių rezultatų palyginamoji lentelė yra geriausia žmogaus kūno pažangos įrodymu. Dar ne taip seniai net mokslininkų pasaulyje buvo įsitikinimas, kad senovėje žmonės buvo stipresni ir išvermingesni, o šių laikų žmogus stovi kelyje į visišką fizinį išsigimimą. Bet tas laikas, kada senovės žmonės laikydavo stipresniais, remdamiesi pasakojimais apie Krotono Milaną arba Diagorą, dabar nuėjo į padavimų sritį. Gi remiantis gerai nustatytais faktais galima pasakyti, kad senovės pasaulio sporto rezultatai dabar pasirodytų juokingi. Gaila, kad labai maža išliko žinių. Bet užsiliko vienas iš Ptolemėjų (Evergeto) nutarimas, kuris skyrė pensiją iki gyvos galvos Nubijos bėgikui, nubėgusiam per vieną dieną 60 km. Kiek tas pasiekimas atrodė nepaprastu, matyti iš to, kad jam po dviejų amžių buvo pastatytas paminklas. Mūsų laikais kiekvienas gerai treniruotas atletas, be ypatingų pastangų, nubėgs per dieną 100 km ir daugiau. Tą patį galima pasakyti ir apie garsųjį Maratono bėgimą, kurio distancija — 42 km — palikta ta pati, kaip ir Periklio laikais. Skirtumas tik tas, kad senovinių žaidimų nugalėtojai nubėgdavo ją per 4 valandas ir daugiau (buvo du ar trys atsitikimai, kai nugalėtojas mirė nuo širdies plyšimo), o

šių laikų bėgikai — per 2 valandas su keliomis minutėmis. Toks pats skirtumas šokinėjimuose ir mėtymuose.

Bet dar labiau stebina rezultatai, pasiekti per paskutiniuosius metus. 1896 m. nugalėtojas amerikietis Bjiurkė nubėgo 100 m. per 12 sek. Dabar tą pačią distanciją daugiau kaip 20 amerikiečių ir europiečių atletų nubėga mažiau, kaip per 10,4 sek. Maratono bėgimo nugalėtojas tais pačiais metais — graikas Luisas nubėgo 42 km per 2 val. 58 min. Dabar Nurmi nubėga tą pačią distanciją per 2 val. 18 min. Disko mėtymo nugalėtojas sunkiai pasiekdavo 30 metrų. Dabar ne tik amerikiečiai, bet ir keli prancūzai ir vengrai viršija savo mėtymuose 50 metrų. Reikia pasakyti, kad diskas sveria daugiau kaip 4 kgrm ir numesti jį į tokį tolumą, žmogui reikia padėti pastangų, didesnių negu 2½ ark. jėga. Sporto technikos tobulėjimas suteikė galimumus žmogui pasiekti dar daugiau netikėtų rezultatų. Prieš 30 metų iššokti į 1,50 mtr. aukštumą ir peršokti 5,80 mtr. ilgumą buvo laikoma nepaprastu rezultatu. Dabar kiekvienas atletas šoka aukščiau kaip savo ūgis, o šokinėjimuose į tolumą kai kurie atletų (haytietis Katoras, japonas Nambu ir kt.) pasiekia 8 metrus. Šios, labai trumpos, pastabos rodo, ką žmogus dar gali pasiekti ateity — savo kūno lavinimo srityje. (Vit.)

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

Gaižiūnų poligone.

Pirmieji poligono svečiai išvyko. Antroji divizija rado paliktus jų palapinių griaučius, papuošimų liekanas. Tuščia ir nejauki atrodė stovyklos vietovė. Bet po trumpos poilsio pertraukos prasidėjo darbas: kariai nešė, kalė, dirbo, ištraukė iš kuprinių savo palapines ir bematant po valandos išaugo naujas palapinių miestas. Vaizdas pasikeitė: jau nebematyti tuščių duobių, riogsančių griaučių; viskas apsidengė drobe.

Kai tik gyvenamieji namai tapo įrengti, tuoj imtasi dabinėti, naujinti likusieji papuošimai ir kiti. Atsirado įvairios pilys, Gedimino stulpai, ženklai, fantastiškos figūros ir t. t. Visam tam vartojama pigi, čia pat randama medžiaga: samanų, skujų, šakų, velėnos ir t. t. Tik čia gali matyti, kad mūsų karys — kaimo bernelis — turi turtingą fantaziją ir nepaprastą sumanumą, kurio ne vienas architektas ar dailininkas galėtų pavydėti. Čia su pirštu ant smėlio išvedžiojamos įvairios puikios, simetriškos figūros ir meniškai užpildomos jos miško medžiaga.

Pamaldos Gaižiūnų poligono I stovykloj.
(Virš. J. Balčiūno nuotr.).

O dar daug daugiau reiktų dirbti ir gražinti, bet trimitas praneša, kad tai tik antraeilis dalykas, kad čia atvykome ne žaisti, bet mokytis kariauti. Štai pėstininkų kuopos plačiose poligono plotuose atlieka taktiškus pratimus; antai kulkosvaidininkai apšaudo pamiškėj „priešą“; griaudžia patrankos, kurių šūviai drebina žemę ir aidas siekia tolimas apylinkes. Atlieka šaudymo pratimus tankai, šarvuočiai, kavalerija. Visi jie dabar mokosi atskirai, kad vėliau galėtų sujungtus veiksmus atlikti. Bet karys nežino nuovargio, po visų užsiėmimų jis vėl dirba prie palapinių, vėl neša daiktus į jas, dirba kelius, takus, alėjas, stalus ir suolus pasilsėti; jis negali būti vietoj, negali nurimti. Dirba aikštes ir gimnastikos įrankius, kad atliekama valandėlė galėtų pažaisti, pasportuoti. Jis dar ilgai dirba, kol jo nameliai ir kiemas atrodys tokie, kokiais jis juos norėtų matyti.

Sekmadienis, iš pat ryto jau rengiama bažnyčia: čia kariai atliks savo religinę prievolę. Kunigas Juška — poligono kapelionas — laiko pamaldas, sako pamokslą. Savo jautriais žodžiais jis nepravirkdo kario, bet vietos moterėlės, kurių čia nemaža apsilanko iš aplinkinių kaimų, ne vieną ašarą nubraukia.

Kasdien atliekamu laiku girdėtis linksmos dainos, griežia muzika. Vasarą tyrame ore, miške, daug smagiau gyventi, kaip kareivinėse.
Valevičius.

„Geram šauliui“. Liepos m. 16 d. Vyriausio štabo viršininkas gen. št. gen. leit. Kubiliūnas, lydimas poligono viršininko pulk. Urbono ir poligono št. virš. pulk. Vitkausko, atvyko į stovyklą ir apdovanojo ženklais „geram šauliui“ puskarininkius ir taikytojus, kurie atliko sąlygas individualiame priziniame šaudyme iš sunkiųjų kulkosvaidžių. Iš puskarininkių ženklus gavo: 4 pėst. L. K. Mindaugo pulko — 1 kulk. kuopos vyr.

pusk. Tuzikas, 2 kulk. kp. grand. Kondrošovas ir grand. Adamonis.

Iš taikytojų gavo: 1 pėst. L. K. Gedimino p. 2 kulk. kuopos eil. Aniuškis, 7 pėst. Ž. K. Butegeidžio p. 1 kulk. kuopos eil. Lukošius, 8 pėst. K. K. Vaidoto p. 8 kulk. kuopos eil. Petraitis ir 2 kulk. kp. grand. Maslauskas.

Manevrai. Nuo liepos mėn. 9 d. prasidėjo įtemptas lauko pratimų darbas — manevrai. Palyginamai per trumpą laiką buvo suspėta praeiti bent keletas stambių vienetų pratimų: bataliono ir pulko ribose. Pratimai buvo tuo įdomūs, kad jie buvo atliekami tikrų kautynių dvasioje, dalyvaujant įvairioms ginklų rūšims. Be pėstininkų, artilerijos, kavalerijos ir kitų ginklų rūšių bendradarbiavimo, pratimuose buvo progos susidurti su nuodingomis dujomis, dūmų uždangomis, šaudymu iš lėktuvų, tankais, vietų kliūtimis, įtvirtintomis pozicijomis ir kitokiais karo veiksmais. Pratimai buvo įspūdingi ir naudingi.

Išvykimas. Po įtempto pusantro mėnesio darbo, liepos m. 19 d. Gaižiūnų poligono stovykla su maršu ir galinga daina išsitiesė kolonos žygiui. Jau iš vakaro stovykloje buvo jaučiama pakelta nuotaika. Viršininkų atsiveikininimai ir padėkos žodžiai kėlė karių ūpą ir norą grįžti į savo nuolatines stovėjimo vietas.

Anksti rytą „palapinių miestas“ sujudo. Per porą valandų vietoje palapinių liko nuogi tik stagarai.
Bernat.

3 artilerijos pulkas.

Liepos mėn. 19 d. pulkas pasiekė Gaižiūnų poligono ribas ir apsigyveno vadinamoj pirmoj poligono stovykloj.

Sporto mėgėjams yra didelė, graži aikštė. Ugniagesių komandos viršininkas laikė paskaitą apie miško gaisrą ir jo priežastis, smerkdamas degančių degtukų bei popierosų metimą miške.

Stovykloj yra karininkų, o vėliau įsteigta ir likt. puskarininkų valgykla.
V. B—s.

7 pėst. Ž. K. Butegeidžio pulkas.

Liepos 20 d. grįžo mūsų pulko kulkosvaidininkai iš Gaižiūnų poligono. Išbūta ten ilgokai, nuo birželio mėn. 6 d. Tarp kito, mūsų butegeidiečiai pasirodė gerais taikliais šauliais. Vienam teko prizas, kitas taip pat tur vilties gauti jei ne prizą, tai bent pažymėjimą.

Mūsų pulko sportininkai lengvaatletai gali ir toliau treniruotis. Tradicinė mūsų pulko sporo šventė bus rugsėjo 16—17—18 d. Atletai treniruojasi kartą per savaitę — penktadieniais. Ketvirtadieniais treniruojasi mūsų futbolininkai.

Pionierių batalionas.

Ne kartą „Kary“ džiaugėmės apie greitą kariuomenės bibliotekų augimą ir jų sutvarkymą, bet mes, pionieriai, tuo pasidžiaugti negalime. Yra ir pas mus biblioteka su nemažu knygų skaičiumi ir bibliotekos vedėju, bet nėra nustatytas laikas, kada galėtume gauti knygų skaityti ir atliekamu laiku nuėjęs rasi visuomet biblioteką uždarytą.
V. G.

Liepos 18 d. mokoma kuopa išsikėlė vasaros stovyklon į Panemunės vienkiemį. Tuoj už 2 pion. kuopos palapinių išsiriokiavo eilės mokomos kuopos palapinių. Aplinkui gražūs amerikoniško profilio keliai, tarp palapinių takeliai ir skoningi kliombai.

Gražios, sutartinės dainos nuolat skamba ir žavi apylinkės žmones.
A. Šaulys.

Kirvininkų darbas visose komandose yra ypač atsakingas. Jiems pavedama žmonių ir gyvulių gelbėjimas, trobesio ardyimas, stogų bei grindžių nuplėšimas ir pan. Kirvininkai, eidami gaisro vietoj pirmyn, nuvalo kelią švirkslininkams. Iš kitos pusės švirkslininkai, vandens srovėmis mažindami liepsnos galią, leidžia kirvininkams slinkti pirmyn.

Kai liepsna numušta, kirvininkai turi išardyti ir pašalinti apgruzdėjusias ir rūkstančias trobesių dalis. Vėliau šios dalys bus dar apipildtos vandeniu ir visiškai užgesintos. Kirvininkui tenka dirbti prie degančių rąstų, balkių ir lentų. Kartais tenka ardyti dėžes su prekėmis, statines, pūdus. Reikia mokėti padalinti šie daiktai. Svarbiausia taisyklė: kuo mažiau gadinti pačius daiktus, kuo mažiau padaryti nuostolių, žalos.

Kirvininkai dirba su kirviais arba dalbomis. Kartais jiems tenka griebtis kabėklių, inkarų ir kastuvų. Vartojant frankius, kirvininkai dirba kaip jie patys išmano, daugiausia kaip jie pratę dirbti su panašiais frankiais (ūkyje ūkinink.) arba dirbtuvėje (amatininkai, darbininkai). Kirvis laikomas dešine ranka už kirvakočio kulno, kairioji ranka laikoma per kirvakočio viršūnę. Dirbant kirviu, kairioji ranka šliaužia po kirvakočiu.

Kirvininkų pozicijos, jiems dirbant, būna įvairios. Ant stogo kirvininkai dirba susilenkę, laikydami lygsvarą. Kartais būna slidu nuo sniego ar ledo.

Stogo plėšimo reikalu ugniagesių taktika reikalauja atlikti šias būtinas sąlygas. Skardinis stogas plėšiamas iš viršaus žemyn, kiek nuošaliau nuo degimo vietos, kad švirkslininkai galėtų įeiti per atidengtą stoge skylę į pakraigę ir paleisti ten vandens srovę.

Dirbti ant stogų nevysi gali. Kam svaigsta galva, tegul nesirašo į kirvininkus bei švirkslininkus. Gali be reikalo žūti — užsimušti.

Kirvininkai dirba grandimis (grupėmis), skyrininkui ar grandininkui vadovaujant. Metant nuo stogo žemyn skardos lapus, rąstus, lentas ir pan., kirvininkai visada ir būtinai turi išpėti apačioje dirbančius ugniagesius. Net jei ir tikrai žinotų arba net ir matytų patys, jog apačioje žmonių nėra, vis dėlto **reikia sušukti: „atsargiai!“** Visi ugniagesiai turi būti tinkamai apmokinti saugotis. Išgirdus šūkį „atsargiai!“, dumkite greičiau į šalį nuo degančių trobesio sienų. Lengvai galima nukentėti, o sužalojimai būna dažnai net ir labai sunkūs. Išpėti visada reikia anksčiau negu daiktas metamas.

Gaisro vietoje kirvininkams tenka dirbti po keletą valandų. Todėl, jei gaisras didelis, gerai ikeisti kirvininkus darbe, sudaryti 2 ar daugiau pamainas.

Visi kirvininkai turi mokėti dirbti su tryškine (hidropultu). Mažesnių gaisrų likvidacija kambariuose visada pavedama kirvininkams. Reikia mokėti su mažu vandens kiekiu greit užgesinti mažą gaisrą.

Kita kartą parašysime apie švirkslininkus.

Lenkų L. O. P. P. veikimas. Priešaviacinio ir priešcheminio apsigynimo sąjungos (L. O. P. P.) pirmininkas dr. Z. Martynowicz patiekė spaudai žinių apie sąjungos veikimą perėjais 1931 metais.

Narių skaičius perėjais metais padidėjo 51.462 asmenimis ir pasiekė 660.347. Neatsižvelgiant į narių skaičiaus padidėjimą, pajamos dėl krizės sumažėjo 600.000 zlotų. Pajamų perėjais metais gauta 4.349.602 zlotai. Didžiausias darbas, atliktas perėjais metais, tai baigimas ir perdavimas karą vadovybei lakūnų mokyklos Radome, kuri kainavo 720.000 zlotų. Taip pat baigtas įrengti Porubanko aerodromas prie Vilniaus. Aerodromas kaštavo apie 80.000 zlotų. Jis būsiąs labai naudingas projektuojamai oro susisiekimo linijai su Ryga ir Tailandu. Kaip kasmet, taip ir perėjais metais buvo remiamos avionečių rungtynės, planerizmas, o aero klubams buvo duodamos pašalpos pinigais ir aviacijos turtu.

Priešdujinio apsigynimo srity perėjais metais parengta apie 600 priešdujinio apsigynimo instruktorių. Ligi šiol jau apie 500.000 gyventojų ir 100.000 moksleivių pamokyta, kaip apsisaugoti nuo karo dujų pavojaus.

Priešaviacinio ir priešdujinio apsigynimo reikalams perėjais išleista 743.873 zlotai.

Kiek vokiečiai turi lėktuvų. Nors vokiečiams karo aviacija Versalės sutartimi yra uždrausta, bet gi jie nepasilikę be lėktuvų; jie greitai išugdė civilinę aviaciją, kurios dalis galės būti panaudota ir karo tikslams.

Dabartiniu metu (1932 m. V. 1.) Vokietijoje yra: sporto lėktuvų (privačių asmenų) 316, mokomųjų lėktuvų (mokyklose) 211, transporto (oro sus. linijose) 168, įvairių (priklausančių dirbtuvėms ir prekybos įmonėms) 81. Iš viso 776 lėktuvai.

Lakūnų turinčių skraidymo diplomus, Vokietijoje yra 2.028 asm., iš jų 770 turi leidimą vairuoti keleivinius lėktuvus.

500 lėktuvų Prancūzijos padangėj. Prancūzijos pietų rytinėje dalyje neseniai buvo didžiuliais karo aviacijos manevrais, kuriuose dalyvavo 500 lėktuvų. Oficiališku pranešimu, nežiūrint į lakūnams duotus sudėtingus uždavinius, nebuvo nė vienos lėktuvo avarijos.

Lapuiečiai išels iš „Šlucker'o“. Slaptame lapuiečių pasitarime Jullistare nutarta agituoti, kad lapuiečiai masiniai apleistų šaulių organizacijos „Šludckor'o" eiles. Lapuiečiams patariama nutraukti su „Šludckoru" visus ryšius, tačiau pasilikti ginklus, nes jie ateity galėsia praversti.

Amerikiečių oro karo jėgos. Šiais metais Amerikos Jungt. Valstybės baigia įvykdyti penkerių metų karo aviacijos statybos programą. Dabar Amerikos sausumos ir jūrų karo aviacija iš viso turės 3.340 lėktuvų. Tai yra didžiausia karo aviacija pasauly.

Sprogsta parako sandėliai. Liepos 15 d. Lenkų valstybės parako fabrike (Zagorze prie Radomo) buvo didelis sprogiimas. Nuo sprogiimo kilo gaisras. Sunaikinti keli sandėliai.

Tą pačią dieną sprogo Rumunų parako sandėlis Štrefanestl — 3 km nuo Bukarešto.

Skautams.

Š. m. rugpjūčio mėn. 28 d. V. V. Sąjungos iniciatyva ir visų visuomenės bei kultūros organizacijų pritarimu ir pastaragomis visoj Lietuvoj organizuojama **Vilniaus Geležinio Fondo Diena.**

Tos dienos darbuose kuo aktingiausiai turi dalyvauti ir skautai. Visi lig vieno, kaime ar mieste gyvenantieji, tuojau kreipkitės į artimiausio miestelio tos dienos iškilimams ir darbams organizuoti komitetą, pasiūlydami savo paslaugą. Jei kuri dr-ve neišsiskirsčiusi, darbą organizuoja draugininkas.

Su Vilniaus pasais ir Vilniaus ženkleltais aplankykime kiekvieną pastogę.

Skautai, visi į dėkingą darbą!

Vyriausio Skautų Stabo Moksto ir Propagandos Dalis.

Raseinių valsčiaus šaulių būrys. Liepos mėn. 17 d. prie Dubysos buvo Raseinių val. šaulių būrio kontroliniai šaudymai. Geriausiai šaudė at. vyr. pusk. Tamošaitis. Be to, jau buvo ir kitų Raseinių šaulių rinktinės būrių kontroliniai šaudymai.

Dabar Raseinių val. šaulių būrys yra pasiryžęs įsteigti savo džaz-bandą. *Pegasus.*

Žemaičių Naumiestis. Čia visuomenei skautai buvo nežinomi. Nes nei gimnazijos, nei vidurinės mokyklos nėra. Bet atsirado keletas artimų skautų ideologijai jaunuolių (ypatingai Bol. Šegždavičius ir jam padeda mok. Kaulius) ir įsikuria viena skiltis. Ji dabar šioj apylinkėj labai gražiai veikia, kaip atskira Tauragės r. tunto „lapinų“ skiltis. Rengia sueigas, iškilas ir kiek gali stengias skautiškai gyventi. Buvo karta sukūrę laužą valsčiaus sode. Publikos prisirinko gana daug. Skautai atliko gana įdomią trumpą skautiškos stovyklos programą. Anksčiau visuomenė kreivai žiūrėjusi į skautus, pradėjo simpatizuoti. Kai kurie iš skilties jau ir praktiškame gyvenime sugebėjo skautiškai pasirodyti. Be to, tenka pažymėti, kad mūšiai skautai yra ne moksleiviai, tik du jais buvę. Dabar skilčiai vadovauja mokytojas Kaulius.

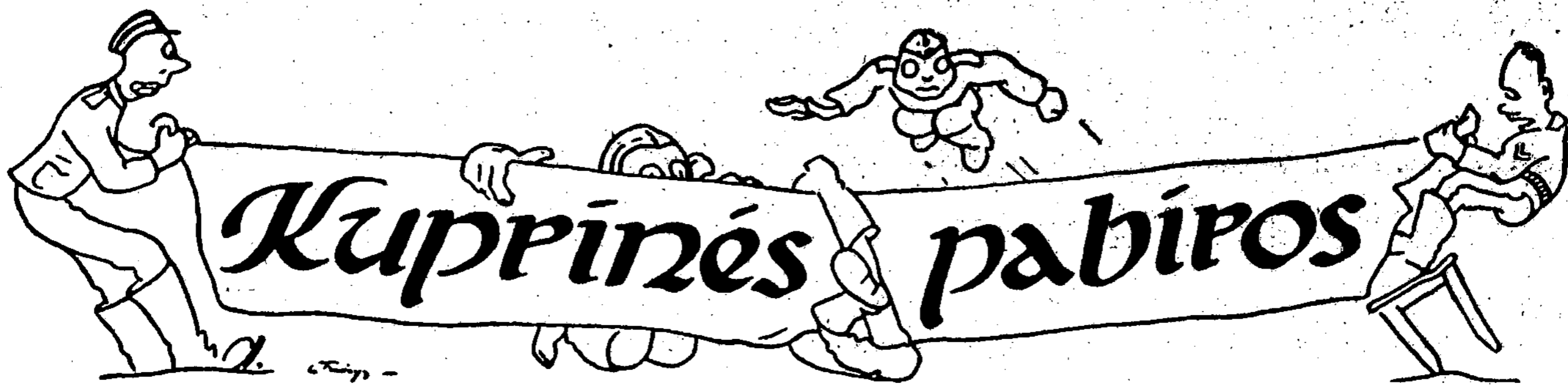
Sarly.

Popierius. Pats vardas „popierius“, kurį vartoja daugelis Europos tautų, yra kilęs iš „papyruso“, Nilo pakraščių augalo vardo. Plonučius to augalo stiebo sluoksnius egiptėnai suklijuodavo ir juose rašydavo. Taip pat rašydavo savotiškai išdirbtose odose (pergamente), vaškuotose lentelėse ir t. t. Iš skarmalų dirbti popierį pirmutiniai pradėjo kiniečiai. Apie 750 m. persai ir arabai išmoko iš kiniečių belaisvių dirbti popieriu, ir apie 800 m. Bagdade buvo įsteigtas valstybinis popieriaus fabrikas.

Europoje popierius pradėtas vartoti daug vėliau. Seniausi užsilikę popieriniai dokumentai yra italų 1267 m., anglų 1272 m.; vokiečių 1302 m. 1843 m. vokiečys Kelleris išrado būdą dirbti popieriu iš medžio celulozos.

Rašomosios plunksnos. Dabar mūsų vartojamos plieninės plunksnos atsirado neperseniai. Seniau rašydavo žąsies plunksnomis. Kiniečiai rašydavo teptuku, egiptiečiai ir romėnai — pasmailinta mendre arba metaline lazdele (styliumi), kurios vienas galas būdavo smailas, antras bukas. Ja rašydavo vaškuotose lentelėse. Vėliau, žmonės žiūrėdami į žąsies plunksną, mėgino padirbti panašias metalines, bet jos būdavo labai brangios. Tik 1828 metais Birminghame pradėta mechaniniu būdu dirbti plieninės plunksnos.

Skautas Viktor.

Nakties žygis.

(Misinginio Mamonėlio išpūdžiai; Jono Martinalčio karikatūros).

Bum - bum! Tram - tram! Iš kur tas orkestras vidury nakties tokiam užkampy? Kokios čia vestuvės? Pamanykit, juk Bebrųjų kaimas, kur dabar ilsisi pas mamą Misinginis Mamonėlis, toli nuo miestų, tarp miškų ir raistų... Ir čia, prašom, vidurnakties muzika! Subruzdokas gyvas ir puolė iš lovų prie langų.

Aušta ir dar pilnas mėnulis šviečia. Orkestras nutilo. Prasidėjo dainos. Ir tikros kariškos, artimos dainos. „Marš, marš, kareivėliai“...

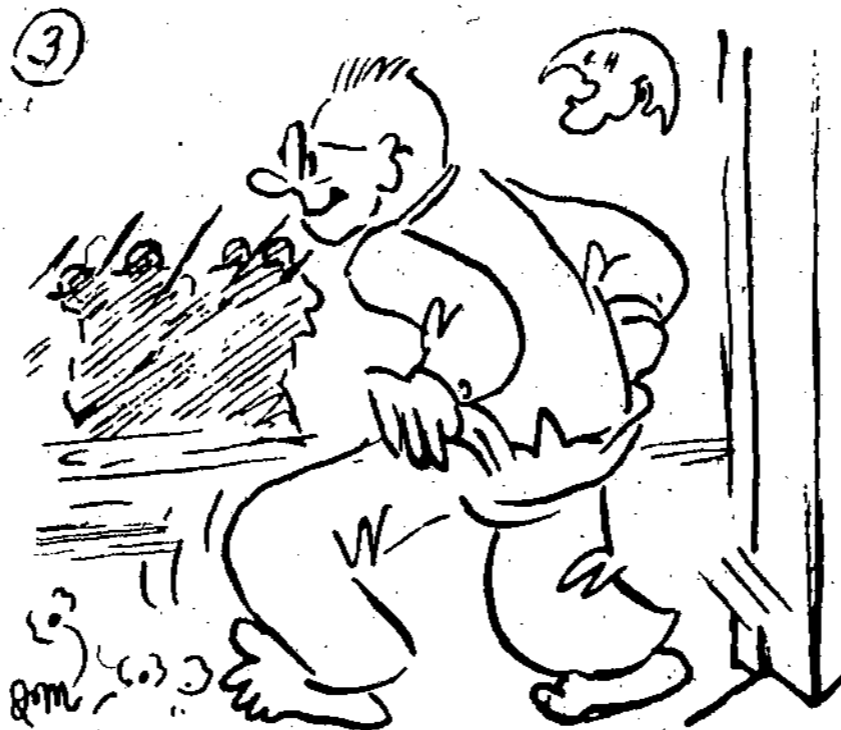

— Ak, nejaugi vėl lenkai nevydonai būtų užpuolę? — tarė vienmarškinis semelis.

— Jau karas! Tikras karas! Sveika Marija... — pasigirdo drebantį bobutės balsas.

Tik Misinginis Mamonėlis reikalą žino tikrai. Stačiagalviais šoko jis į kelnes. Visas miegas išlakstė — nesvetimi jam kariški dalykai! O toks šturpyzas ir dar vidury nakties! Visas pulkas, taip sakant, pats atėjo pas Misinginį Mamonėli.

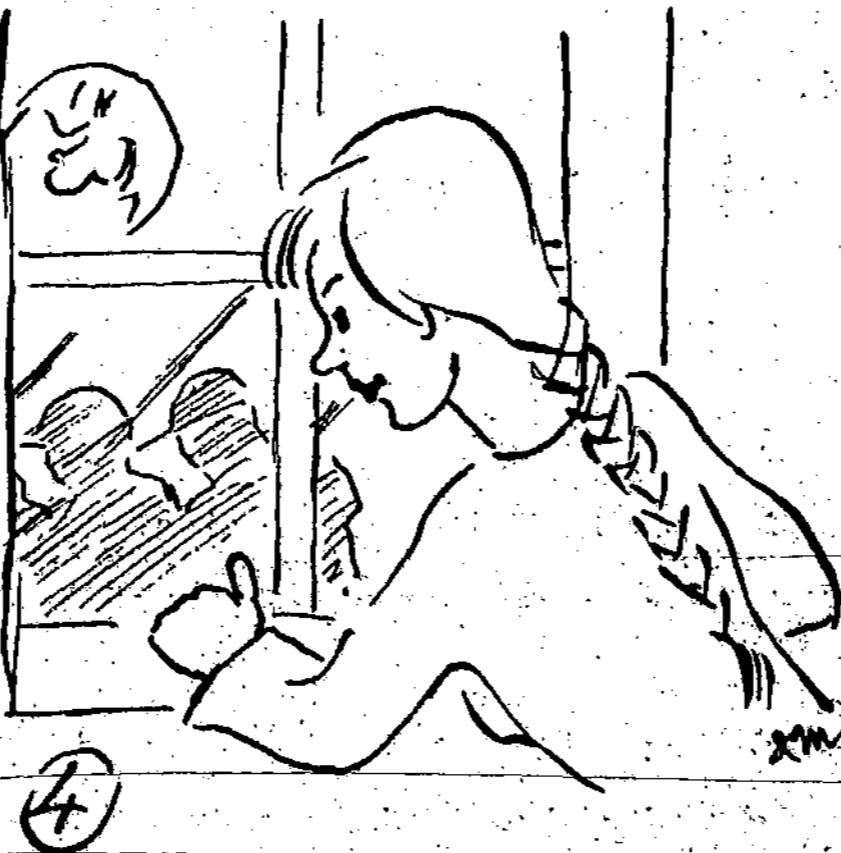
Ak, vyručiai, ok, bernužėliai! Bloga, kai nėra ryšių! Argi sunku buvo iš anksto pranešti tam Mamonėliui, kad žygiuosite per jo tylųjį kaimą. Prieš 10 kilometrų būtų jis pasitikęs jus su duona ir druska! O atsivedęs į Bebrujus būtų išritęs alaus statinę ir pieno kubilą — va, atsigaukite po sunkaus žygio, negaila!

Bėga Mamonėlis baltom kelnėm per rasotą taką. Kokia dalis? Orkestras jau laukuose griežia, o dalies uodegos dar nematyt. Didelė dalis. Štai vienas atsilikęs kareivėlis.

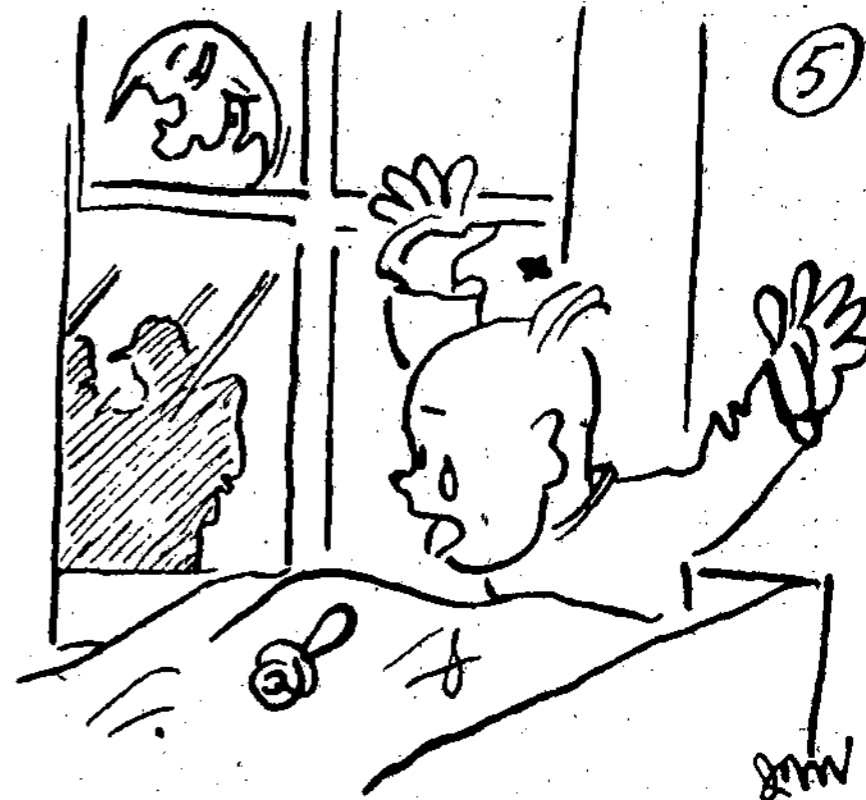
— Sveikas, vyre, kokios dalies? — Keistai pažiūrėjo atsilikęs karys į baltakelnį Mamonėli. — Nebijo, savas klausia, tas pats Misinginis Mamonėlis, kuris „Kary“ šposus krečia. Patikėjo ir bumbtelėjo karys: „8 pulkas“.

A, vaidotiečiai! Garbė jums ir šlovė! Iš tolo žygiuojat, bernėliai, iš Gaižiūnų poligono. Žinom, žinom. Jau atžygiavot 75 kilometrus, dar 35 liko... Nelengva kelionė!

Pilna gatvė baltų piliečių. Visi išbėgo pasigrožėti savo kareivėliais. Pirmą kartą mato tokį žygi. Verta pažiūrėti!

Va, ir Nastutė, kaimo gražuolė — kažin ar jos Jonelis čia yra. Gal nėra — jau būtų kaip mors užbėgęs vienai minutei.

Skardus orkestras išbučino ir mažą Vytuką. Klykia Vytukas, mamą šaukia. Nupirk, girdi, ir man būgna.

Tarška katiliukai ir durtuvai. Klegt, klegt; Orkestras jau miške, gail už kilometrą. Štai pravažiavo paskutinis vežimas — sanitarai. Toli tai viena, tai kita kuopa uždainuoja. Eina aidas per tylūs laukus. Nyksta paskutinieji karių siluetai pilkame rūke. Nužygiavo pulkas per tamsų mišką Radviliškio link. Tenai saulei tekant pasilsės.

Viso gero, vyrai, žygiuokit sveiki ir kojų nemutrinkit. O už mums suteikta malonumą ir nakties muziką — ačiū. Ilgai apie jus kalbės Bebrųjų kaimas.

Labanakt!

Misinginis Mamonėlis.

Nusimano.

Transporto bataliono eilinis Švilpa dvokia benzinu. Draugai tēraujasi, kodėl jis neapsivalęs.

— Matote, — aiškina Švilpa — panelės, užuodusios, mano, kad aš motociklistas ir daug sukalbamesnės yra. b.

Sporto kronika

Lietuva — Latvija 1:2. Liepos 24 d. Liepojuje buvo antrosios šiais metais tarpvalstybinės futbolo rungtynės su latviais. Pirmąsias, kurios buvo birželio 29 d. Kaune, mūsų futbolininkai pralaimėjo 3:2, nes netinkamai buvo sustatyta Lietuvos rinktinė. Dėl ko pralaimėjo antrąsias rungtynes — sunku pasakyti. Latviai šiose rungtynėse pasirodė nekaip — nuo pralaimėjimo juos išgelbėjo vartininkas Kliavinš, kuris gaudė tiesiog stebėtinais. Šiaip gi, daugiau kaip 60 min. iš visų rungtynių buvo žaidžiama prie latvių vartų, bet dėl silpno mūsų rinktinės puolimo daug puikių progų buvo neišnaudota. Antrame puslaikyje visą laiką mūsų šaliai buvo persvaroje. Latvių vartus nuo Lingio ir kitų puolėjų smūgių puikiai gynė Kliavinš, bet vis dėlto Lingiui pasisekė įmušti vieną golą.

Lietuvos rinktinės buvo labai silpni abu kraštai. Kadangi centre Lingis buvo visą laiką dengiamas dviejų latvių, tai likusieji 2 insaitai prieš latvių gynimą nieko negalėjo padaryti. Taip pat prie latvių laimėjimo prisidėjo ir rungtynių teisėjas estas Restas, kuris, susidomėjęs rungtynėmis, žiūrėjo ne į savo pareigas, bet sekė patį žaidimą.

Kontrolinės lengvosios atletikos rungtynės, kuriose turėjo paaiškėti kandidatai tarpmiestinėms lengvosios atletikos rungtynėms Kaunas, Klaipėda, Liepoja, Tiltė, buvo liepos 24 d. LFLS stadione. Rungtynės praėjo įdomiai, bet jose geresnių rezultatų nepasiekta. Galutinai atstovų sąstatas turėjo paaiškėti liepos 26 d., bet, kaip teko girdėti, šios tarpmiestinės rungtynės atidėtos iš liepos 31 d. į rugpjūčio 25 d.

Liepos 24 d. Rygos pajūry prasidėjo didelis tarptautinis teniso turnyras, kuriame dalyvauja ir Lietuvos čempionas Julius Smetona. Iš kitų žymybių šiame turnyre dalyvauja dar vokiečių Genš, čekoslovakas Maršalek, lenkai broliai Stoliarovai ir geriausi Latvijos ir Estijos tenistai.

LFLS — Marijampolės rinktinė. Draugiškos futbolo rungtynės tarp LFLS „A“ kl. komandos ir Marijampolės rinktinės, kurios buvo liepos 24 d. Marijampolėje, baigėsi 3:1 rinktinės naudai. Marijampolės rinktinė buvo sudaryta iš 9 p. p. ir Marijampolės Makabi geriausių žaidėjų.

Skuodo „Šarūnas“ — Liepojos „Vytis“ 0:6. Šios rungtynės buvo liepos 24 d. Liepojuje. Prieš tai Skuodo šaulių futbolo komanda „Šarūnas“ buvo laimėjusi prieš Liepojos lietuvių futbolo komandą „Vytis“ 4:3, bet dabar liepojiečiai atsirevanšavo.

Švedai dar vis rašo apie mus. Lietuvos pasiuntinybė Švedijoje atsiuntė LFL laišką ir iškarpa iš laikraščių, kuriuose daug rašoma apie Lietuvą ir būsimas rugsėjo mėn. 25 d. Stockholme pirmas tarpvalstybinės futbolo rungtynės Lietuva — Švedija. Jie giria lietuvių energingumą ir vertina mūsų futbolininkus daug daugiau negu estus ir latvius. Tačiau labai nusiskundžia mūsų sporto aikšte, kuri, kaip jie sako, futbolo rungtynėms visai netinkama.

Klaipėdos futbolo turnyras. Klaipėdos sporto sąjunga „Freya“ savo dešimties metų sukaktuvių proga paskyrė Klaipėdos futbolo komandoms pereinamąją dovaną, kurią gauna nugalėtojas. Dėl taurės rungtynės šios komandos: KSS, Freya, M. T. V., Spielvereinigung, S. C. M.

Dėl šios taurės buvo jau trejos futbolo rungtynės. Freya žaidė prieš Klaipėdos apygardos nugalėtoją M. T. V. ir sunkiai laimėjo 1:0 savo naudai. Spielvereinigung tokiu pat rezultatu 1:0 laimėjo prieš Freya. Didesnius rezultatus pasiekė KSS rungtynėse prieš S. C. M. Priešas buvo nugalėtas rezultatu 6:2.

Lengvoji atletika. Rungtynės dėl „Molken-Zentra“ taurės visu smarkumu varomos toliau. Jau buvo antros ir trečios klasės lengvaatletų varžybos. Štai įdomesni pasiekti rezultatai.

200 mtr. bėgime jaun. leit. Noreika (KSS) nubėgo distanciją per 23 sek., pasiekęs tuo būdu Lietuvos rekordą. Bet finaliniam bėgime sportininkas, matyt nuvargęs, parodė žymiai blogesnę laiką — 24 sek. Laimėjimas teko Šmidtui; laikas 23,4 sek.

Naujas Lietuvos rekordas pasiektas 3000 mtr. bėgime. Laimėjo Ambrozius (M. T. V.) per 9,34,2 min.

Gerą laiką pasiektas 1500 mtr. bėgime: Gaede 4,20,8 min., Ambrozius 4,26 min. Olimpinę estafetę laimėjo Spielv. komanda per 4,05 min., 400 mtr. finalinį bėgimą laimėjo Letmanas per 55 sek., rutulį toliausiai nustūmė Klingeris — 11,20

mtr. Netrukus bus ketvirtos ir paskutinės — penktos klasės rungtynės.

Dviraičių lenktynės. Liepos mėn. 24 d. Klaipėdoje buvo tarptautinės dviračių lenktynės, kuriose dalyvavo ir Kauno žymesni dviračių lenktynininkai: Gedminas, Severinas, Ūsas. 9 val. ryto buvo 60 klm lenktynės, kurias laimėjo Rudževskis iš Karaliaučiaus. Antrą prizą gavo klaipėdietis Bruzdeilinas; Gedminui, visą laiką vedusiam lenktynes, atsitiko nelaimė: jis prie apsisukimo griuvo ir smarkiai susižeidė koją. Todėl atėjo tik trečiu. Rudževskis 60 klm distanciją nuvažiavo per 1,55,33 v. Kauniečiams Severinui ir Ūsui ši karta taip pat nesisekė: jie laimėjo tik 8 ir 9 vieta.

J. K—ris.

Tarptautinės šachmatų kovos Berne. Šiuo metu Berne (Šveicarijoje) yra didelis tarptautinis šachmatų turnyras, kuriame dalyvauja, be 11 šveicaričių, dar 6 pasaulio didmeistrai: pasaulio šachmatų čempionas dr. Alechinas, Bogoliubovas, dr. Euwe, Flohr, Sultan Kan ir dr. Bernštejn. Turnyrui įpusėjus, matyti, kad beveik visi svečiai eina pirmaisiais, pav.; pirmuoju dr. Alechinas, toliau dr. Euwe, Flohr ir kt. Tik Bogoliubova, kuris šiuo metu blogoj formoj, pavyko pralenkti dviem šveicaričiams: Colinui ir Hennebergeriui. Prof. Negelis, pavasarį Berne sensacingai nugalėjęs Alechiną, stovi tik 9 vietoj. Turnyras prasidėjo liepos 16 d. ir baigsis rugpjūčio pradžioj.

Ir kybartiečiai neatsilieka. Prieš keletą dienų Kybartuose lankėsi Pabaltijo šachmatų čempionas Vistanekis, kur buvo pakviestas žaisti su vietos šachmatistais simultana. Kybartiečiai prieš Vistanekį sumobilizavo nemažą būrį — 23 žaidėjus. Rezultatai kybartiečiams išėjo tačiau kiek blogesni, negu prieš kurį laiką marijampoliečiams, žaidžiusiems prieš Mikėną ir Vaitonį. Vistanekiui pavyko 17 žaidėjų sukirsti, su 3 baigė partijas lygiomis ir 3 pralaimėjo.

Šis simultanas parodo, kad ne tik didesniuose, bet ir mažesniuose Lietuvos miestuose atsiranda nemaža ir neblogų šachmatistų. Reikia tiktai geresnės organizacijos, per kurią jie galėtų įsitraukti į aktingesnę Lietuvos šachmatų judėjimą.

Marijampolė. Pirmame rate Savickas — Akelis baigė 6:0; 6:0 ir L. K. Bukaveckai 6:1; 6:2. Partneriai kpt. Miecevičiaus ir Lelešius neatvyko. Antrame rate Savickas — Miecevičius 6:1; 6:2, ir Bukaveckas — Lelešius 6:0; 6:4. Trečiame rate — Savickas — L. Bukaveckas 6:2; 6:1; ir ketvirtame ir paskutiniame rate Kazlauskas — Savickas 6:2; 6:3; 6:3. Tuo būdu Kazlauskas teniso klubo narių turnyre laimėjo pirmą vietą. Dabar jau stropiai ruošiamasi Marijampolės m. pirmenybėms, kur dalyvaus ir nenariai.

Suvalkijos futbolo apygarda pradėjo antrąjį turnyro ratą. Pirmame rate nugalėtoju išėjo Marijampolės „Šaulys“ ir jei jis tokiu pat sąstatu ir darbu slinks ir antrame rate, tai gali gauti žaisti su Kybartu „Sveikata“, aukštosios klasės k-da, o paskiau jau perspektyvos papulti į aukštąją lygą.

Kl. Rymantas.

Raseinių šaulių „Šarūnas“ — Jurbarko jaunlietuvių futbolo komanda 3:1. Raseiniuose liepos mėn. 24 d. Raseinių šaulių „Šarūnas“ žaidė jau ketvirtas rungtynes. Ši kartą žaidė su Jurbarko jaunlietuvių futbolo komanda. Rungtynės buvo gana įdomios. Baigėsi 3:1 šaulių „Šarūno“ naudai.

Be to, neseniai Raseinių ugniagesiai nutarė įsteigti futbolo komandą. Tuo būdu Raseiniai turėtų šaulių „Šarūno“, žydu „Beitar“ ir ugniagesių futbolo komandas. **Pegasas.**

Slaptas šviesos telegrafavimas. Nors ir labai nuostabus yra bevielis telegrafas, tačiau karo metu didelis jo nepatogumas yra tas, kad radio bangas gali sugauti ir priešininkas, kuriam tada lieka tik šiek tiek palaužyti galvą, nustatant slaptų ženklų prasmę. Tai dažniausiai ir įvykdavo taip, kad apie visišką radio siunčiamų žinių slaptumą negalima ir kalbėti. Todėl didžiojo karo metu buvo ieškoma naujų žinių persiuntimo būdų, kurie paliktų priešininkui nepastebėti, nejaučiami. Viena tokių priemonių yra šviesos telegrafavimas. Jis remiasi tokiu principu. Yra išrastas toks stiklas, kuris sulaiko tam tikrą šviesos šaltinio spindulių dalį, tačiau taip, kad žiūrint pro jį į šviesos šaltinį nieku būdu negalima nieko pastebėti. Bet jei pažiūrėti į praėjusį pro tą stiklą šviesos spindulį spektroskope, tai spektre būna matyti savotiškos juodos linijos. Dabar, atimant tą stiklą, spektre tos linijos dingsta. Tuo būdu, leidžiant šviesos spindulius pro tokį stiklą ir jį atimant, spektre galima sudaryti savo rūšies Morzės abėcėlę, kuria galima perdavinėti žinias, niekam nieko nepastebint. Šis šviesos telegrafavimas gali būti naudojamas per 100 — 150 kilometrų. Tik reikia, kad priimamoji stotis turėtų gerą žiūroną ir dar spektroskopą. Tas stiklas yra vadinamas neodiminiu stiklu. Taip pat dar galima telegrafuoti ir akiai nematomais infraraudonais spinduliais, kurie pereina per ūkanas ir debesis. **T.**

